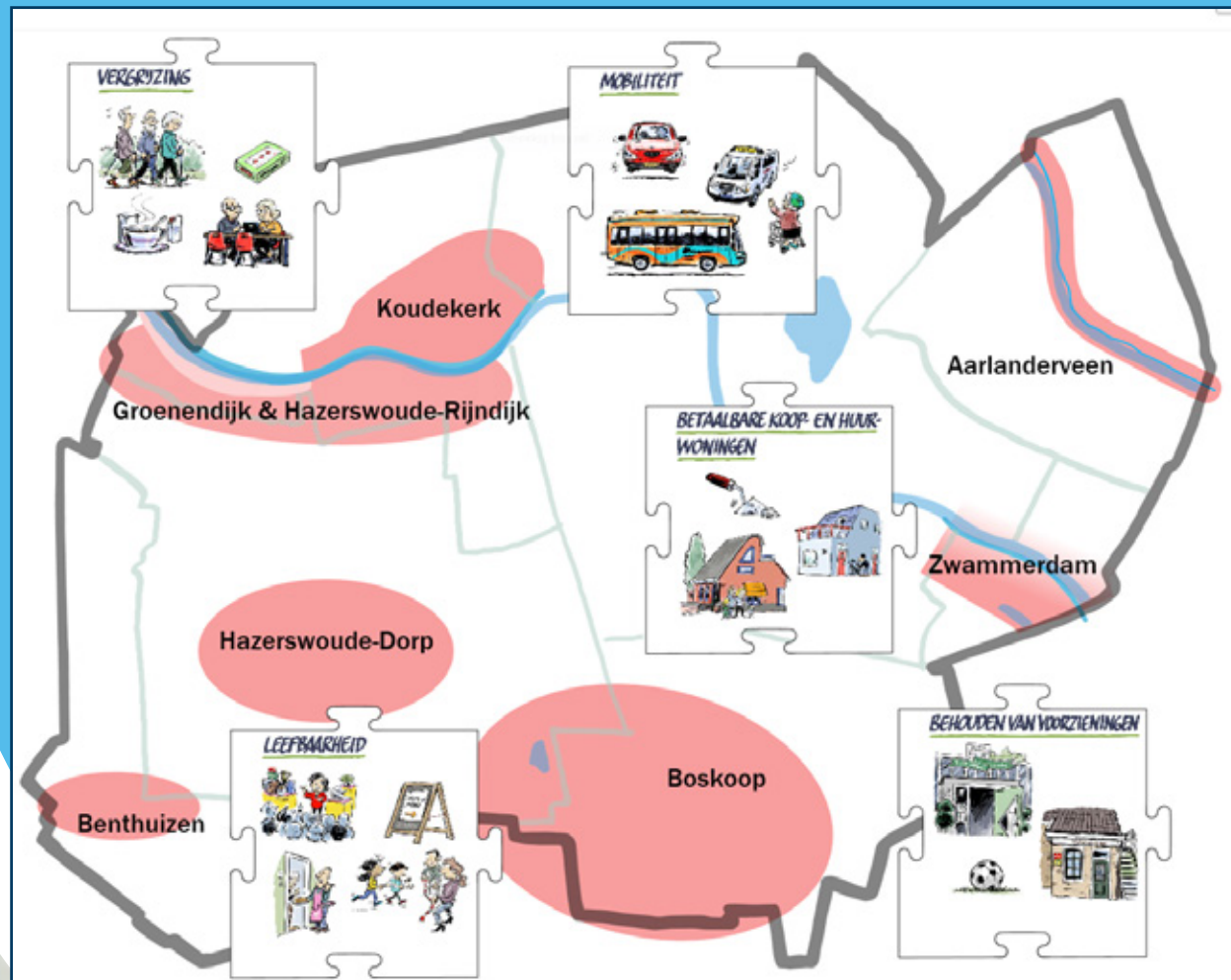

GEBIEDSVISIES 7 DORPEN GEMEENTE ALPHEN AAN DEN RIJN

De basis voor alle plannen in de komende 10 jaar

VOORWOORD

Voor u liggen 7 gebiedsvisies, 1 voor elk dorp van de gemeente Alphen aan den Rijn. De gebiedsvisie beschrijft de huidige stand van zaken van het dorp op het gebied van ruimte, sociale samenhang en veiligheid en de belangrijkste ontwikkelingen voor het dorp in de komende 5 tot 10 jaar.

De gebiedsvisies zijn de basis voor nieuw op te stellen bestemmingsplannen voor de 7 dorpen in onze gemeente. Ook worden deze visies onderdeel van de op te stellen omgevingsvisie voor de gehele gemeente. De gebiedsvisies vormen samen met de nog op te stellen of verder uit te werken visies voor Alphen-stad, het buitengebied en de bedrijventerreinen de bouwstenen voor de omgevingsvisie.

Enkele onderwerpen uit de gebiedsvisies voor de dorpen zijn te vertalen naar concrete acties voor de komende 4 jaar. Die onderwerpen krijgen een uitwerking in de wijkplannen.

Interactief proces

De gebiedsvisies voor alle dorpen zijn tot stand gekomen in een interactief proces, waarbij dorpsraden, -overleggen, -netwerken, belangenverenigingen en bewoners zijn geraadpleegd. Bovendien is tijdens een gezamenlijke bijeenkomst voor alle dorpen met vertegenwoordigers van belangenorganisaties gesproken. Veel informatie was al bekend. Zo hebben alle dorpen een eigen dorpsvisie opgesteld en speerpunten geformuleerd. Deze informatie en de informatie uit de diverse bijeenkomsten zijn verwerkt in de 7 gebiedsvisies of in wijkplannen.

Toekomst

De gebiedsvisies dienen samen met de wijkplannen en de dorpsvisies als basis voor toekomstig overleg tussen gemeente en dorpen. Ook zijn zij de basis voor alle toekomstige plannen in de dorpen. Aan de hand van de actualiteit kunnen de visies en wijkplannen worden bijgesteld en aangepast tot een actueel document. Zo blijft de visie op de toekomst van de dorpen actueel.

Leeswijzer

Dit document start met een algemene inleiding, waarin staat hoe de gebiedsvisies tot stand zijn gekomen. Vervolgens vindt u de 7 gebiedsvisies van alle dorpen. Het laatste hoofdstuk betreft een beschrijving van de algemene trends en ontwikkelingen in de samenleving, waarmee ook rekening is gehouden bij het opstellen van de gebiedsvisies.

Wethouder Gerard van As

INLEIDING

Per 1 januari 2014 is de gemeente Alphen aan den Rijn ontstaan uit de voormalige gemeenten Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude. De nieuwe gemeente Alphen aan den Rijn is een gemeente met ruim 110.000 inwoners. Naast de grote kern Alphen aan den Rijn bestaat de gemeente uit de 7 dorpen Aarlanderveen, Benthuizen, Boskoop, Hazerswoude-Dorp, Hazerswoude-Rijndijk, Koudekerk aan den Rijn en Zwammerdam.

In het coalitieakkoord 2018-2022 hebben de coalitiepartijen een aantal doelstellingen geformuleerd op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. Deze doelstellingen zullen onder andere worden vertaald in een nieuw bestemmingsplan voor de dorpen van Alphen aan den Rijn. Voor onze grootste kern, Alphen aan den Rijn, is in 2018 al een nieuw bestemmingsplan vastgesteld: Alphen Stad.

Besloten is om vooruitlopend op het maken van een bestemmingsplan eerst een strategische visie op te stellen voor onze dorpen. Per dorp wordt een afzonderlijke maar wel integrale visie vastgesteld. Met deze integraliteit willen we voortuitlopen op de komst van de Omgevingswet. De Omgevingswet brengt alle bestaande regelingen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving bij elkaar, waarbij ook aandacht wordt geschonken aan maatschappelijke ontwikkelingen in een gebied. De inrichting van de fysieke leefomgeving heeft directe gevolgen voor het sociale domein. Door het behouden en versterken van bestaande basisvoorzieningen zijn inwoners in staat om naar vermogen te participeren. Ook heeft de leefomgeving invloed op de gezondheid en het welbevinden van inwoners, zoals voldoende groen en de mogelijkheden om te bewegen. Op basis van die nieuwe wet hebben we te zijner tijd de verplichting om een gemeentelijke omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast te stellen.

In de integrale gebiedsvisies die per dorp zijn opgesteld wordt aandacht geschonken aan alle thema's die leven in het dorp en thema's die bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Uiteindelijk zullen de afzonderlijke gebiedsvisies gebundeld worden in 1 algehele gebiedsvisie voor de dorpen van de gemeente Alphen aan den Rijn. Deze gebiedsvisie bevat richtinggevende ambities en speerpunten voor de komende 5 à 10 jaar. De gebiedsvisie zal gebruikt worden als opmaat voor een nieuw bestemmingplan, maar zal ook het kader zijn op basis waarvan onze wijkplannen worden opgesteld. Deze visie zal ook als basis dienen voor een later op te stellen omgevingsvisie voor de gehele gemeente.

Deze 7 gebiedsvisies in dit document zijn mede gebaseerd op informatie uit bestaande beleidsdocumenten, zowel lokaal als bovenlokaal, zoals bomenbeleid, geurbeleid, beleidskader tijdelijk wonen en de regionale woonagenda waarin is opgenomen dat 25% van het nieuwbouwprogramma uit sociale huur moet bestaan. De visies zijn niet bedoeld ter vervanging van die documenten. Deze beleidsdocumenten blijven onverkort van kracht.

INHOUDSOPGAVE

AARLANDERVEEN	9	HAZERSWOUDE-RIJNDIJK	103
1 Inleiding	10	1 Inleiding	105
2 Maatschappelijke en sociale situatie	14	2 Maatschappelijke en sociale situatie	110
3 Ruimte	16	3 Ruimte	112
4 Mobiliteit (en infrastructuur)	25	4 Mobiliteit (en infrastructuur)	126
5 Duurzaamheid en milieu	26	5 Duurzaamheid en milieu	128
BENTHUIZEN	29	KOUDEKERK AAN DEN RIJN	133
1 Inleiding	30	1 Inleiding	134
2 Maatschappelijke en sociale situatie	34	2 Maatschappelijke en sociale situatie	139
3 Ruimte	36	3 Ruimte	141
4 Mobiliteit (en infrastructuur)	44	4 Mobiliteit (en infrastructuur)	150
5 Duurzaamheid en milieu	45	5 Duurzaamheid en milieu	151
BOSKOOP	51	ZWAMMERDAM	155
1 Inleiding	52	1 Inleiding	156
2 Maatschappelijke en sociale situatie	57	2 Maatschappelijke en sociale situatie	160
3 Ruimte	60	4 Mobiliteit (en infrastructuur)	172
4 Mobiliteit (en infrastructuur)	71	5 Duurzaamheid en milieu	172
5 Duurzaamheid en milieu	73	ALGEMENE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	176
HAZERSWOUDE-DORP	79	MONITORING	184
1 Inleiding	80	COLOFON	185
2 Maatschappelijke en sociale situatie	84		
3 Ruimte	87		
4 Mobiliteit (en infrastructuur)	95		
5 Duurzaamheid en milieu	97		

GEBIEDSVISIE HAZERSWOUDE-DORP

Hazerswoude-Dorp is een lintdorp met aandacht voor elkaar en een goede dorpsfeer. Inwoners zijn betrokken en actief, met grote inzet voor de leefbaarheid. De bestaande verkeersbarrières zijn geslecht en verkeersveiligheidsproblemen zijn opgelost.

1 INLEIDING

Per 1 januari 2014 is de gemeente Alphen aan den Rijn ontstaan uit de voormalige gemeenten Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude. De nieuwe gemeente Alphen aan den Rijn is een gemeente met ruim 110.000 inwoners. Naast de grote kern Alphen aan den Rijn bestaat de gemeente uit de 7 dorpen Aarlanderveen, Benthuizen, Boskoop, Hazerswoude-Dorp, Hazerswoude-Rijndijk, Koudekerk aan den Rijn en Zwammerdam.

Dit is de gebiedsvisie voor Hazerswoude-Dorp van de gemeente Alphen aan den Rijn. De gebiedsvisie beschrijft de huidige stand van zaken van het dorp op het gebied van ruimte, sociale samenhang en veiligheid, en de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende 5 tot 10 jaar. De gebiedsvisie staat niet op zich, maar wordt gebruikt voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor alle dorpen, voor het opstellen van een omgevingsvisie én voor een vertaling naar wijk- en uitvoeringsplannen voor de komende 4 jaar.

De gebiedsvisie is daarmee een document waarin de gemeente haar beleidsuitgangspunten formuleert, het is niet direct bindend voor burgers. De geformuleerde beleidsuitgangspunten dienen vervolgens als overweging ter onderbouwing van de bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan is -in tegenstelling tot de visie- wel een document dat direct bindend is voor burgers. In deze integrale gebiedsvisie schenken we aandacht aan alle thema's die leven in het dorp en thema's die bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. We houden rekening met de belangrijke trends en ontwikkelingen die mede de toekomst van dit dorp bepalen. Daarbij is in de brede zin gekeken naar wat nodig is om de dorpen vitaal en levend te houden en wat nodig is om de sociale structuur van de dorpen te

versterken. De gemeente zet daarbij onder andere in op het bouwen voor eigen behoefte van de dorpen, passend bij de sociale structuur van het dorp.

In hoofdstuk 1 van deze visie voor Hazerswoude-Dorp wordt het dorp beschreven zoals het nu is. Er worden speerpunten benoemd voor de komende jaren en kansen en bedreigingen. In hoofdstuk 2 wordt de maatschappelijke en sociale situatie verder uiteengezet in thema's als leefbaarheid, voorzieningen, jeugd en gezondheid. In hoofdstuk 3 wordt het ruimtelijke aspect beschreven, waarin onder andere ingegaan wordt op wonen, cultureel erfgoed, economie en veiligheid. In hoofdstuk 4 wordt mobiliteit verder toegelicht en in hoofdstuk 5 milieu. In hoofdstuk 6 worden landelijke trends en ontwikkelingen beschreven aan de hand van de thema's duurzaamheid, veiligheid, leefbaarheid, wonen, digitalisering, mobiliteit, jeugd, ouderen en zorg.

1.1 Beschrijving van het dorp

Hazerswoude-Dorp huisvest met 5.850 inwoners 5% van de Alphense bevolking. Het dorp wordt doorsneden en ontsloten door de N209 (de Gemeneweg), op enige afstand van de grotere kernen als Alphen-stad, Leiden en Zoetermeer. Daarmee is men vooral op zichzelf en op het dorp aangewezen. Even naar 'de stad' is er niet bij. Dat wordt versterkt doordat de Gemeneweg noord-zuid loopt van Hazerswoude-Rijndijk naar Zoetermeer (via Benthuizen). Voor het openbaar vervoer is men van de bus afhankelijk. Er zijn verbindingen met Zoetermeer, Leiden en Alphen. Hazerswoude-Dorp is een levendig en bloeiend plattelandsdorp met een hoog voorzieningenniveau en een open, gemoedelijke identiteit en uitstraling. Het heeft alles in zich wat je van een dorp in het Groene Hart mag verwachten. Er is saamhorigheid onder de Dorpenaren. Ze zijn trots op het dorp en wonen er vaak al generaties lang. Er is een bloeiend verenigingsleven. In het centrum staan enkele mooie, oude huizen en gebouwen, en samen met de molen en de watergangen geven die het dorp een karakteristieke uitstraling. Het dorp is goed aangesloten op het omringende platteland en water, wat veel kleinschalige toeristische mogelijkheden biedt. Ook de nabijheid van het Bentwoud biedt voor Hazerswoude-Dorp mogelijkheden voor toeristische voorzieningen.

1.2 Algemene trends en ontwikkelingen

De verzorgingsstaat verandert naar een participatiesamenleving. De gemeente heeft de taak om goed toegankelijke basisvoorzieningen in stand te houden en te versterken, zodat iedereen kan deelnemen in de samenleving (een inclusieve samenleving). Dit betekent ook dat de gemeente eigen initiatieven van inwoners ondersteunt en stimuleert.

Vergrijzing is een belangrijke demografische ontwikkeling. Die leidt tot een toenemende behoefte aan voor ouderen geschikte woningen en voorzieningen in de buurt. Voor jeugd geldt dat kinderen veilig en gezond moeten kunnen opgroeien en dat er voorzieningen zijn om hun talenten te ontwikkelen.

Om gebruik te kunnen maken van basisvoorzieningen is toegang ertoe essentieel. Hieronder valt ook digitale toegang. Het is daarom belangrijk dat digitale ondersteuning en dienstverlening toegankelijk en bereikbaar zijn voor alle inwoners. Ook mobiliteit speelt een grote rol bij het bereiken van voorzieningen. Bijvoorbeeld de transitie naar elektrisch rijden, zelfrijdend vervoer en bezorging via drones.

Globale begrenzing van de visie.

Een onderwerp dat de komende jaren een grote rol speelt op het terrein van veiligheid is ondermijning. 'Ondermijning' is een containerbegrip waar diverse vormen van georganiseerde criminaliteit onder geschaard worden. Criminele activiteiten maken een samenleving en haar instellingen corrupt.

De energietransitie is een enorme opgave die ook in de dorpen haar uitwerking heeft. De ruimtelijke inpassing van duurzame energieopwekking door bijvoorbeeld zonnepanelen of windmolens, en het verduurzamen van de bestaande bouw (aardgasloos) hebben ook gevolgen voor bestaande netwerken (bijvoorbeeld elektriciteit).

In hoofdstuk 6 is een uitgebreide omschrijving te vinden van trends en ontwikkelingen.

1.3a Visie van het dorp/de dorpsbewoners

In de afgelopen jaren zijn de meningen van de dorpsbewoners over hun dorp via het dorpsoverleg, belevingsonderzoeken en tijdens de week van de leefomgeving gepeild.

De belangrijkste onderwerpen die de dorpsbewoners aangeven voor de leefbaarheid in het dorp zijn:

- *verkeersoverlast*: met name de kruising N209;
- *behoud* van de maatschappelijke voorzieningen, zoals de Juffrouw;
- echt *luisteren* naar inwoners;
- *ontsluiting* openbaar vervoer;
- betere *verlichting* voor fietsers van Hazerswoude-Dorp naar Hazerswoude-Rijndijk-Oost;
- *openbare ruimte* (stoepen) beter onderhouden;
- meer *aandacht* voor de inwoners met zorgbehoefte.

1.3b Visie van gemeente op het dorp

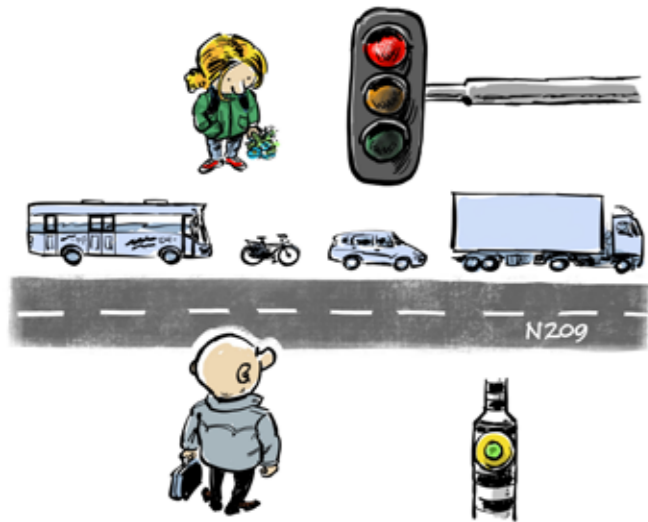
De identiteit en de sfeer van het dorp worden als uitgangspunten gebruikt voor de benodigde verandering en versterkingen. Het dorp wordt veilig en efficiënt ontsloten, de leefbaarheid wordt in stand gehouden door de betrokkenheid van de inwoners en het behoud van maatschappelijke voorzieningen en winkels. Het dorp wordt duurzaam door het inzetten op energiebesparing, opwekking van duurzame energie en vervanging van aardgas.

1.4 Speerpunten per dorp

Wanneer we de speerpunten van de inwoners koppelen aan de belangrijkste trends en ontwikkelingen voor de komende jaren (zie hoofdstuk 6) komen we tot de onderstaande onderwerpen, die specifiek voor Hazerswoude-Dorp van belang zijn. Deze onderwerpen zullen verder uitgewerkt moeten worden in wijkplan en bestemmingsplan.

- *infrastructuur van het dorp verbeteren*: doorstroming, verkeersveiligheid en oversteekbaarheid worden verbeterd;
- *behoud van de identiteit van het dorp*: de dorps sfeer blijft behouden;
- *in stand houden van de leefbaarheid*: inzet op behoud betrokkenheid van de inwoners en behoud van maatschappelijke voorzieningen en winkels;

INFRASTRUCTUUR: verbeteren!

- *duurzaamheid*: inzetten op energiebesparing, opwekking van duurzame energie en vervanging van aardgas.

1.5 Kansen en bedreigingen

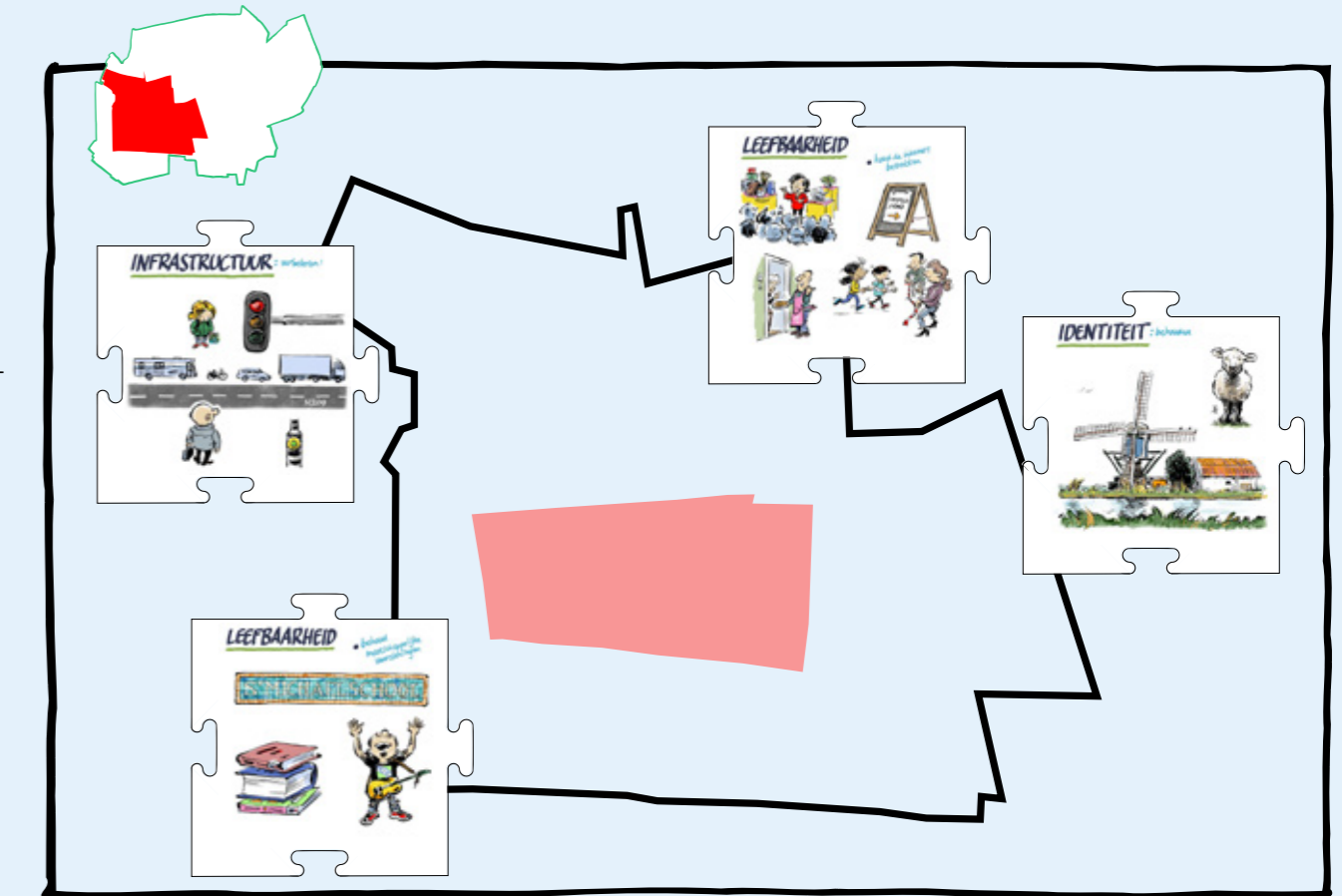
Een samenleving in beweging brengt kansen en bedreigingen met zich mee. Kansen om zaken zoals de leefbaarheid te verbeteren, maar ook bedreigingen die de leefbaarheid kunnen aantasten. Voor Hazerswoude-Dorp worden de volgende kansen en bedreigingen gesignaleerd:

Kansen:

- gezamenlijke oppakken van planvorming van projecten door grote betrokkenheid inwoners;
- goed benutten van de waterstructuur, mede voor recreatieve doeleinden;
- door de vele actieve verenigingen en inwoners is er een sterke sociale infrastructuur, die belangrijk is voor de toekomstige ontwikkelingen.

Bedreigingen:

- de N209 die het dorp in tweeën splitst zal verkeerstechnisch voor uitdagingen blijven zorgen;
- woningbouw: behoefte aan woningen versus niet verder uitbouwen vanwege het behouden van de karakteristiek van het dorp;
- het openbaar vervoer van en naar het dorp en de bereikbaarheid van de haltes vanuit het dorp voor ouderen is niet voldoende;
- de vergrijzing neemt toe en de zorgbehoefte sluit niet aan bij het aanbod.

2 MAATSCHAPPELIJKE EN SOCIALE SITUATIE

Leefbaarheid en voorzieningen

Hazerswoude-Dorp heeft alle commerciële en niet-commerciële voorzieningen in huis. Er zijn fysiotherapeuten, een huisarts, tandartsen, een CJG en apotheek. In het centrum van het dorp ligt ook een zorgvoorziening voor ouderen, De Driehof en een instelling van Philadelphia. Er zijn 3 kerken met een vitale kerkgemeenschap. Winkels en horeca zijn geconcentreerd in met name het oostelijk deel van het dorp op het Ambachtsplein en aan de Dorpsstraat. Er is een multifunctionele accommodatie, De Juffrouw, en een jongeren centrum aan de westkant van het dorp. Door de ligging van het gebouw buiten het centrum moet de aan- en inloopfunctie zich nog verder ontwikkelen. Vlak voor De Juffrouw staat het jongeren centrum Stek, dat gerund wordt door een vereniging die al vele generaties meegaat. Grote jaarlijkse evenementen in het dorp zijn de jaarmarkt en Koningsdag. Er is een sporthal, een voetbalclub, een ijsbaan en openluchtzwembad De Hazelaar, dat geheel op vrijwilligers draait en dat een lokale en regionale functie vervult. Er zijn 3 basisscholen en een vestiging van de christelijke scholengemeenschap Groene Hart, die vmbo en havo aanbiedt voor de onderbouw. Daarna stromen de leerlingen door naar de vestiging in Alphen.

Sport

In Hazerswoude-Dorp zijn enkele sportverenigingen actief, die een belangrijke sociale centrale rol hebben in het dorp. Naast een voetbalvereniging zijn er bijvoorbeeld ook de tafeltennis-, tennis- en damvereniging.

Om een goede en gezonde vereniging te laten voortbestaan is voldoende aanwas nodig. Eigen initiatieven vanuit verenigingen en het zoeken naar samenwerking met andere verenigingen is noodzakelijk voor het voortbestaan. De gemeente faciliteert hierbij. Hierdoor ontstaat een dynamisch verenigingsleven.

Veiligheid

Uit objectieve veiligheidscijfers blijkt dat er in Hazerswoude-Dorp relatief weinig criminaliteit voorkomt (diefstal, geweld, vernieling) en dat het aantal incidenten daalt. Wel is er een behoorlijk aantal overlastmeldingen (vooral geluidsoverlast) en voelen inwoners zich soms onveilig. We streven naar een verbetering van het veiligheidsgevoel en naar een duurzame sociale en fysieke veiligheid op het terrein van wonen, verkeer, bedrijvigheid en jeugd. Door samenwerking met alle verantwoordelijke partners en betrokkenheid van bewoners proberen we zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid nog verder te verbeteren.

Evenementen

Jaarlijks vinden er verschillende evenementen plaats in Hazerswoude-Dorp, zoals de festiviteiten rond Koningsdag, een tentfeest, de huttenbouw voor kinderen en een jaarmarkt. Er zijn overigens nog veel meer evenementen waaruit blijkt dat het een actief dorp is, zoals happen en stappen, avondvierdaagse.

LEEFBAARHEID

• houd de inwoners betrokken

Conclusie

Hazerswoude-Dorp is een 'compleet' dorp: alle voorzieningen zijn aanwezig en het is belangrijk deze voorzieningen te behouden voor de toekomst. Er is een sterke sociale samenhang en een heel actief verenigingsleven. Vooral de vergrijzing in de toekomst is een punt van aandacht.

3 RUIMTE

3.1 Ruimtelijke kwaliteit

Oorsprong

Kenmerkend voor Hazerswoude-Dorp is dat rondom het dorp al het veen afgegraven is, maar dat de dorpskern op niet-afgegraven veenland tussen 2 boezems ligt. Voor de turfwinning is zowel boven als onder water bijna al het veen afgegraven, waardoor grote waterplassen ontstonden en de veiligheid van het dorp in het geding kwam. De plassen zijn met de komst van de molen en de molentrap drooggemalen en ingepolderd, waardoor de Hazerswoudse droogmakerij ontstond. De vruchtbare zeeklei maakte deze droogmakerij geschikt voor landbouw. Hazerswoude-Dorp groeide daardoor uit tot een agrarisch dorp. Het bestaat als ambacht al sinds 1281.

De historische structuur van Hazerswoude-Dorp is nog goed herkenbaar. De Dorpsstraat, het oude lint, ligt tussen 2 boezems. Waar de waterboezems en het lint samenkomen, begint het dorp. De meeste voorzieningen en bijzondere gebouwen, zoals de kerken en de molen, liggen langs of in de nabijheid van het lint. Het hart van het dorp bevindt zich ten oosten van de Dorpsstraat en de kruising met de N209. Deze provinciale weg snijdt het dorp in tweeën en vormt een duidelijke barrière, zowel ruimtelijk als verkeerskundig.

Ruimtelijke samenhang van het dorp

De structuur van Hazerswoude-Dorp is gekoppeld aan het sterke karakter van het lint. De meeste voorzieningen en bijzondere gebouwen, zoals de kerken en de molen, liggen langs of in de nabijheid van het lint. De noordelijke boezem, de Westeindsevaart, is een natuurlijke grens voor de groei van het dorp. Ten zuiden markeert de boezem een sterke landschappelijke structuur. Die is uitgegroeid tot een hoofdgroenstructuur die het hoogteverschil markeert tussen het hoger gelegen lint en de droogmakerij. Deze structuur is geen grens meer en komt tot uiting in de verdere ontwikkeling van het dorp, de nieuwbouwalocatie Weidelanden, die ver naar het zuiden gaat.

De ruimtelijke kwaliteit en belangrijke erfenis van het dorp ligt aan het lint, het hart (het kruispunt), de boezems en het open landschap. De groei van het dorp is niet altijd in overstemming met deze erfenis. De keuze om uitbreidingslocaties, zoals de Weidelanden, op afstand van de kern te realiseren, verzwakt de karakteristiek van het dorp. Verdikking van het lint komt de identiteit van het dorp ten goede als de uitbreidingen beperkt blijven. De noordelijke en zuidelijke entree van het dorp zijn onvoldoende gemarkeerd. De prachtige Westeindsevaart en de Oostvaart worden onvoldoende benut als recreatieve routes en verbindingen met het buitengebied.

Ten zuiden en westen van Hazerswoude-Dorp is er grootschalige landbouw aanwezig. De ondergrond van zeeklei is geschikt voor zowel veeteelt als akkerbouw. Het oosten van het dorp grenst aan het sierteeltconcentratiegebied, waar ook kansen voor de agrarische sector liggen (ontwikkeling ITC terrein). De droogmakerij ten noorden van Hazerswoude-Dorp is zeer geschikt voor grootschalige landbouw en veeteelt.

Visie voor de toekomst, huidige kenmerken en kansen.

Openbare ruimte

De openbare ruimtes in het dorp zijn in overeenstemming met de belangrijke dragers, het lint en de boezems. Langs deze dragers bevinden zich enkele belangrijke gebouwen, zoals het Historisch Museum van Hazerswoude aan de Dorpsstraat 66, uit circa 1630, het oude raadhuis van architect Jan Dekker uit 1926, de hervormde kerk uit 1664, en nog 2 andere kerken, waaronder een katholieke, en 4 molens: korenmolen Nieuw Leven, de Rooie Wip, de GereMolen of Blauwe Wip en de Rietveldse molen. Deze gebouwen markeren de openbare ruimtes eromheen. Bij het kruispunt N209 - Dorpsstraat ontbreekt helaas een sterke openbare ruimte die het hart van het dorp functioneel en visueel maakt. Een prachtige openbare ruimte bevindt zich langs de Zuiddijk, bij de zuidelijke boezem. Vanwege het compacte ruimtelijke karakter van het lint, de schaarse ruimte, is het een uitdaging om een goed evenwicht te vinden tussen verblijffuncties en verkeersfuncties.

Toekomstvisie

De volgende zaken zijn van belang voor de toekomstige ruimtelijke kwaliteit van Hazerswoude-Dorp:

- versterken van de entrees van het dorp;
- versterken van het woon- en leefmilieu;
- versterken van de verbindingen met het buitengebied, recreatief;
- aandacht voor inbreiding en transformatie, geen grootschalige uitbreidingen van het dorp.

3.2 Wonen

Kwantiteit

Hazerswoude-Dorp heeft een woningbehoefte van ongeveer 20 woningen per jaar. Deze behoefte komt vooral uit de kern zelf. Hoewel het dorp een

aantrekkelijke uitstraling heeft, remt de matige bereikbaarheid de aantrekkingskracht op mensen van buiten.

Kwaliteit

De woningvoorraad van Hazerswoude-Dorp bestaat vooral uit ruime, grondgebonden woningen. De koopwoningen zijn voor de helft twee-onder-een-kapwoningen en vrijstaande woningen. Deze woningen zijn (daardoor) relatief duur. Een programma van goedkope, grondgebonden woningen en enkele appartementen vergroot de kansen voor koopstarters in het dorp. Voor huur bevelen we een gevarieerd programma van betaalbare eengezinswoningen en appartementen aan. Het nieuwbouwprogramma dient voor 25% uit sociale huurwoningen te bestaan.

Woningbehoefte per kern planning en fysieke invulling Weidelanden is een grote ontwikkeling aan de zuidzijde van de dorpskern. Hier wordt een groot gedeelte van de woningbehoefte van het dorp gerealiseerd. Dit plan bevat een gedifferentieerd woningbouwprogramma, waaronder sociale huurwoningen. Door de omvang van dit plan is er weinig ruimte voor overige woningbouwplannen in de dorpskern. We willen wel ruimte behouden voor kleinschalige ontwikkelingen die de kwaliteit en leefbaarheid van de dorpskern vergroten, zeker wanneer het gaat om het herbenutten van (leegstaand) vastgoed.

Doordat steeds meer senioren steeds langer zelfstandig (willen) blijven wonen, is het zaak dat woningen voor hen geschikt gemaakt worden. We zoeken naar mogelijkheden om in enige mate seniorenwoningen toe te voegen, nabij voorzieningen.

Combinatie met duurzaamheid

De uitdaging voor duurzaamheid ligt in het energieneutraal maken van de bestaande woningvoorraad.

Koetshuis.

Eigenaar-bewoners en Habeko wonen zijn aan zet om de energieprestaties van de woningen te verbeteren. De uitkomsten van warmteanalyses die de gemeente laat uitvoeren, geven inzicht in de strategie om het dorp in de toekomst aardgasloos te verwarmen. Ook kan onderzocht worden of er mogelijkheden zijn voor isoleren van bestaande woningen, zonnepanelen op daken of kleinschalige zonneakkers in Hazerswoude-Dorp.

3.3 Cultureel erfgoed

Hazerswoude-Dorp is een ontginningsdorp met eeuwenoude lintbebouwing langs het oostelijk deel van de Dorpsstraat. De bebouwing bestaat deels uit smalle, diepe huizen uit de 17e en 18e eeuw, en het ensemble met de van oorsprong middeleeuwse dorpskerk en het voormalige raadhuis. In de late 19e eeuw vond verdere verdichting van de lintbebouwing plaats en verrees westelijk van de provinciale weg een nieuwe rooms-katholieke kerk met pastorie, begraafplaats en school (nu dorps huis). Aan de Burgemeester Warnarkade ligt een eenvoudige dorpsuitbreiding uit het interbellum en de vroege naoorlogse periode. De bijzondere bebouwing met vrijstaande en geschaalde woningen (naar ontwerp van architect Dekker) en een reeks lage portiekflatwoningen staat langs een oude kadestructuur, waarbij de vaart een deels parkachtige setting heeft gekregen.

Van grote cultuurhistorische waarde is bovendien de landschapsstructuur van het oorspronkelijke vaardorp het Rietveld. Ooit maakte het Rietveld deel uit van een veenmoeras langs de Rijn, maar omstreeks 1300 werd dit ontgonnen en drooggelegd. Aan de eeuwenlange wateroverlast in het gebied werd in 1648 een einde gemaakt met de bouw van de Rietveldse molen. Dit maakte meer bebouwing mogelijk, die vanaf de 2e helft van de 19e eeuw ontstond langs de Rietveldse vaart, de middeleeuwse ontginningsbasis voor het markante waterrijke gebied. Hier ligt een los lint met boerderijen en voormalige daggelderswoningen. Vanaf de 20e eeuw kwam in dit boerengebied ook de sierteelt op, als een soort uitloper van het Boskoopse boomkwekerijgebied.

Het is van belang bij nieuwe ontwikkelingen zowel de cultuurhistorie als de archeologie een bron van inspiratie te laten zijn voor het ontwerpen van nieuwe plannen.

3.4 Recreatie en toerisme

Het groene landschap dat Hazerswoude-Dorp omringt, is aan de noordwestrand moeilijk bereikbaar doordat de watergang daar de toegang tot het gebied afsluit. Er ligt daar een kans voor waterrecreatie, omdat de Oostvaart aansluit op de Oude Rijn. Bij het Rietveld wordt het buitengebied ook nog onvoldoende betrokken bij het dorp doordat het van daaruit slecht toegankelijk is. Door verbindingen tussen het dorp en het groene buitengebied te creëren, kunnen we de recreatieve mogelijkheden van het landschap beter benutten. Tegelijkertijd verbetert dit de mogelijkheden voor toeristische en recreatieve ontwikkelingen in en om het dorp. Denk aan fiets- en kanoverhuur, horeca en het combineren van cultuurgebouwen met recreatiefuncties.

Het Historisch Museum en de collectie zijn zeker de moeite waard.

3.5 Fysieke veiligheid

De brandveiligheidsvoorzieningen zijn goed in Hazerswoude-Dorp. Het dorp heeft een eigen brandweerpost en er zijn voldoende bluswatervoorzieningen.

Hazerswoude-Dorp kent een aantal kwetsbare objecten. Dit zijn gebouwen met een publieksfunctie waar meerdere personen verblijven of mensen die minder zelfredzaam zijn, zoals scholen, kerken en gemeenschapsgebouwen. Het brandveiligheidsniveau is goed en het wordt gemonitord door middel van controles.

In de nabijheid van Hazerswoude-Dorp, ter hoogte van de weg Westeinde (verlengde van de Dorpsstraat in Hazerswoude-Dorp en buurtschap de Bent, ligt een van de schachten van de hogesnelheidslijn. De hogesnelheidslijn Zuid is onderdeel van het tracé van Schiphol naar Antwerpen. Bij het buurtschap Westeinde gaat het hsl-spoortracé de Groene Harttunnel in. Deze geboorde tunnel heeft een lengte van 7 kilometer en ligt grotendeels onder grondgebied van de gemeente Alphen aan den Rijn. De tunnel gaat onder een groot aantal weilanden door en ook onder enkele riviertjes, sloten, wegen en spoorwegen. Er zijn 7 schachten in de tunnel, waarvan er 2 (bij de toegang van de tunnel) bij Westeinde liggen. Bij het buurtschap Bent, iets ten noorden van Westeinde, ligt ook een schacht. De gemeente Alphen aan den Rijn is, samen met de gemeente Leiderdorp en de veiligheidsregio, verantwoordelijk voor de veiligheid in en om de tunnel. Een goede bereikbaarheid is van groot belang voor de toegang tot de schachten. Bij calamiteiten zijn dit de locaties waar de hulpdiensten verzamelen en waar ze de ontvluchting uit de tunnel begeleiden.

3.6 Economie

Er zijn verschillende vormen van bedrijvigheid te onderscheiden.

Detailhandel

In de kern Hazerswoude-Dorp zetten we in op een compact en aantrekkelijk winkelgebied als basisvoorziening voor de bewoners, met name voor de dagelijkse boodschappen. De gemeente faciliteert de initiatieven vanuit de markt, met als uitgangspunt dat winkels basisvoorzieningen zijn die de leefbaarheid van het dorp ondersteunen. Hierbij valt te denken aan initiatieven die gericht zijn op vervanging van niet-dagelijks winkelaanbod door dagelijks winkelaanbod (supermarkt en versspecialzaken). Het detailhandelsbeleid uit 2016 geeft aan dat het centrum van Hazerswoude Dorp onvoldoende basis heeft van dagelijks aanbod. Mochten er geen (ruimtelijke) mogelijkheden zijn om 2 supermarkten te huisvesten, dan is vergroting van 1 supermarkt gewenst, tot aan het formaat dat past bij de actuele vraag van de (lokale) consumenten. Het is overigens nog de vraag of twee supermarkten haalbaar zijn gezien de lokale vraag.

Agrarische bedrijvigheid

Ten zuiden en westen van Hazerswoude-Dorp zijn er kansen voor grootschalige landbouw. De ondergrond van zeeklei is geschikt voor zowel veeteelt als akkerbouw. Het oosten van het dorp grenst aan het sierteeltconcentratiegebied, waar ook kansen voor de agrarische sector liggen. Ten oosten van de Middelweg liggen uitbreidingslocaties voor intensieve sierteelt, de zogenaamde PCT-terreinen.

De droogmakerij ten noorden van Hazerswoude-Dorp is zeer geschikt voor grootschalige landbouw en veeteelt.

Weekmarkt

Al sinds jaar en dag vindt op vrijdagmiddag een weekmarkt plaats op het Ambachtsplein. Op de weekmarkt bieden ambulante handelaren hun goederen aan. Naast een extra aanbod van met name levensmiddelen biedt een weekmarkt ook een sociale functie als ontmoetingsplaats.

Andere bedrijvigheid; toekomst

Bestaande bedrijvigheid die gevestigd is op solitaire locaties in Hazerswoude-Dorp kan daar gevestigd blijven. Nieuwe mogelijkheden creëren voor reguliere bedrijvigheid op solitaire locaties is in de basis niet aan de orde. Daarvoor zijn bedrijventerreinen beschikbaar in de gemeente Alphen aan den Rijn. Indien solitaire bedrijvigheid verdwijnt en er geen vraag uit de markt is naar dit type solitaire locaties, is transformatie naar een andere functie, zoals woningbouw, een mogelijk alternatief.

3.7 Groen en water

Het landschap rondom Hazerswoude-Dorp is in de loop van de tijd sterk veranderd. Van grote invloed is de groei van het lint geweest: van een begrensde lint tot een redelijk verdicht lint. Deze verdichting is nog verdergegaan: enkele functies zijn diep in het landschap gesitueerd, zoals de begraafplaats en de bouwlocatie Weidelanden ten zuiden van het dorp. Ten noorden van het dorp staan enkele scholen en sportaccommodaties in het open landschap. Het situeren van nieuwe functies buiten de bestaande natuurlijke en minder natuurlijke begrenzingen kan ertoe leiden dat het landschap nog verder wordt aangetast. De Westeindsevaart, de Zuidvaart en de Oostvaart en de Poelzoom zijn belangrijke dragers van water en natuur. De kleine slootjes aan de Westeindsevaart zijn kenmerkend voor dit landschap.

De groene structuur in het dorp wordt voornamelijk gemarkeerd door de groene strook langs de Zuidvaart. Er zijn enkele minder kenmerkende groene stroken ten oosten van de Dorpsstraat, en langs het westelijke gedeelte van de Westeindsevaart. De beschermwaardige bomen staan erg verspreid in het dorp.

De hoofdgroenstructuur bestaat uit de bomen aan de singel van de Burgemeester Warnarkade, een rij grote bomen langs de Ridder van Montfoortlaan, het westelijke deel van de Dorpsstraat (een enkele rij grote bomen in een groenstrook), de bomen (veelal wilgen) en groene taluds langs de Zuidsingel, de Ferdinand Bolstraat en het groene plein aan de Ferdinand Bolstraat, de bomenrij in het gras langs de watergang van de Jan van Eycklaan, en de hoge bomenrij langs de Provincialeweg ter hoogte van de entree bij de zuidkant van Hazerswoude-Dorp. Bijzondere groene plekken

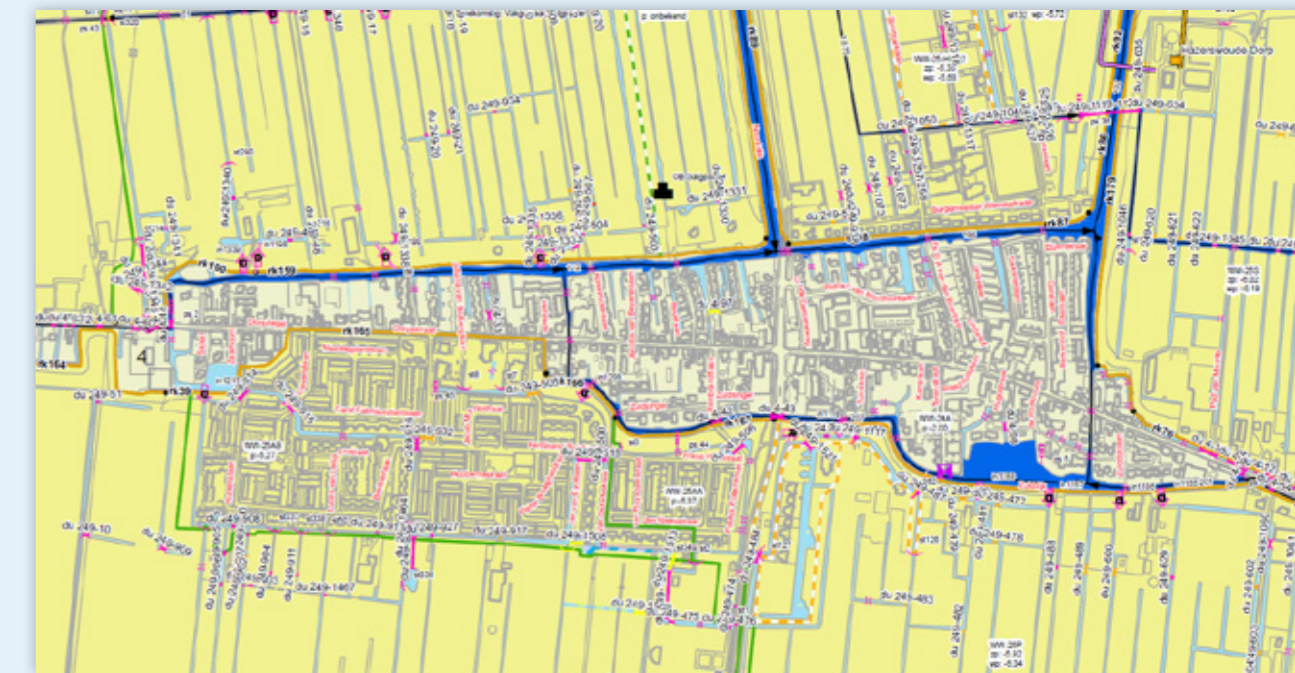
zijn een groenaccent bij de entree van Hazerswoude-Dorp ter hoogte van de aansluiting van de Oude Gemeeneweg op de Gemeeneweg en het groen van de algemene begraafplaats aan de Provincialeweg. Beschermwaardige bomen bevinden zich in de Van Ostadestraat, de Jan van Eycklaan (in het groen langs de watergang), rondom het groene plein te midden van de Ferdinand Bolstraat, Albert Cuyppstraat en Hobbemastraat, en verspreid langs de Ferdinand Bolstraat. Verder langs de watergang, begrensd door de Pieter de Hooghstraat en de Josef Israëlsstraat, in het Mondriaanplantsoen, en hier en daar in de brede groenstrook langs de Frans Halsstraat. Ook de bomen van het bomencarré op het Ambachtsplein en de bomen op het Raadhuisplein zijn beschermwaardig.

Waterkwaliteit en -kwantiteit

Het Hoogheemraadschap van Rijnland is waterkwaliteits- en -kwantiteitsbeheerder in Hazerswoude-Dorp. Het hoogheemraadschap beheert de waterpeilen in de verschillende polders in Hazerswoude-Dorp. Het hogere deel van het dorp ligt in de Ambachtspolder en het diepere deel ligt in de polder de Noordplas. Voor de Ambachtspolder is een watergebiedsplan afgerond en voor polder de Noordplas is een watergebiedsplan in uitvoering.

De gemeente heeft geen specifieke visie voor de waterkwaliteit en -kwantiteit in Hazerswoude-Dorp

Er zijn 12 overstortlocaties vanuit gemengde riolering, waarvan er 1 is voorzien van een bergbezinkvoorziening. Er zijn geen problemen met waterkwaliteit bij de overstortlocaties bekend. Binnen de kern Hazerswoude-Dorp zijn geen officiële zwemwaterlocaties aanwezig.

Watersysteemkaart met verschillende polders (Rijnland 2015).

Riolering

In de dorpskern ligt voornamelijk riool onder vrij verval voor afvoer van vuil water gemengd met regenwater. Een klein deel van de hemelwaterafvoer is afgekoppeld. Langs lintbebouwing buiten de dorpskern ligt drukriolering voor de afvoer van alleen vuil water. Het regenwater wordt daar geloosd op de naburige sloten. Het rioolwater gaat naar een transportgemaal van het hoogheemraadschap, dat het verpompt naar de zuivering in Kerk en Zanen. In 2013 is de riolering doorgerekend voor het opstellen van een basisrioleringsplan. Daaruit kwam als belangrijkste knelpunt dat er snel 'water op straat' optreedt in de omgeving Kastanjelaan - Lindelaan en de omgeving Jan Lievenslaan.

Relatie riolering en wateroverlast door klimaatverandering

Theoretische berekeningen van het riool in de dorpskern geven aan dat genoemde 2 locaties kwetsbaar zijn voor 'water op straat'. Tijdens de zeer hevige bui op 28-7-2014 was er dan ook flinke wateroverlast in deze buurten en langs een deel van de Voorweg. Door aanpassingen in de riolering kan dit voor een klein deel verholpen worden, maar berging en afvoercapaciteit op maaiveldniveau en in het oppervlaktewater spelen ook een belangrijke rol.

Om plassen op straat te voorkomen en de rivieren waar het overtollige water op geloosd wordt, te ontzien in tijden van hoog water, is het van belang om het watervasthoudend vermogen van het gebied zo hoog mogelijk te houden. Daarom heeft het de voorkeur om te kiezen voor groene daken, om zo min mogelijk verharding aan te brengen en waar dat toch gebeurt om te proberen daar zo veel mogelijk open bestrating toe te passen.

4 MOBILITEIT (EN INFRASTRUCTUUR)

Algemeen

De verkeerssituatie in Hazerswoude-Dorp is al jaren een aandachtspunt. Hier speelt met name de drukte op de Dorpsstraat in combinatie met congestie op de Gemeneweg (N209), die bereikbaarheids-, leefbaarheids- en veiligheidsproblemen veroorzaakt. De groei van verkeer leidt in de toekomst tot onacceptabele congestie bij Hazerswoude-Dorp, ook zonder de aanleg van de Verlengde Bentwoudlaan.

Planstudie N207 Zuid

Sinds de planstudie N207 Zuid is gestart is er meer ingezoomd op mogelijke oplossingen voor de bovenstaande problemen. Daaruit zijn diverse varianten berekend en getekend, variërend van een onderdoorgang in de Gemeneweg tot een oostelijk gelegen omleidingsweg. Deze oplossingen hadden elk zodanige nadelen dat hiervoor niet is gekozen. Vervolgens hebben de provincie en gemeente in 2017 met belangengroepen en inwoners toegewerkt naar een combinatie van regionale en lokale maatregelen. De gemeenteraad van Alphen aan den Rijn heeft dit pakket niet volledig overgenomen. Wel onderkennen alle partijen dat er extra aansluitingen nodig zijn, zowel ten noorden als ten zuiden van de Dorpsstraat, om het dorp te goed te kunnen ontsluiten. In 2018 en 2019 wordt dit verder uitgewerkt. Een gemeenschappelijke wens van de bewoners is om de N209 gedeeltelijk ondergronds aan te leggen. Hierdoor neemt de leefbaarheid toe en wordt tegelijkertijd het doorgaande verkeer gefaciliteerd. Er kleven echter diverse nadelen aan deze oplossing, waarbij de financiering tot op heden het belangrijkste is.

Weren van doorgaand verkeer

Twee derde tot drie kwart van het verkeer op de Gemeneweg heeft geen bestemming in Hazerswoude-Dorp. Geopperd is daarom om de bovenstaande problemen te verminderen door het doorgaande verkeer uit Hazerswoude-Dorp te weren. Hiervoor is politiek draagvlak en het sluit aan bij de gedachte het doorgaande verkeer in het gebied A4 - N11 - A12 te verminderen. Ook buurgemeenten zoals Zoeterwoude ervaren de overlast van doorgaand verkeer. Deze mogelijkheid wordt momenteel onderzocht. Het weren van doorgaand verkeer betekent wel dat we maatregelen moeten treffen om de interne en externe bereikbaarheid van Hazerswoude-Dorp en de busverbindingen te waarborgen. Dit vraagt om nader onderzoek.

Interne structuur

De meeste woningen staan ten westen van de Gemeneweg, terwijl de meeste voorzieningen zich aan de oostzijde bevinden. Mede door deze wederzijdse afhankelijkheid wordt de Gemeneweg als barrière gezien. Nagenoeg het gehele dorp is ingericht als verblijfsgebied met een maximumsnelheid van 30 km/h. Auto's die zich in het oostelijk deel van het dorp begeven, moeten de vaak smalle straten delen met (schoolgaande) fietsers en voetgangers. Daarom willen we de Dorpsstraat en een deel van het oostelijk gebied, met name rond de scholen, autoluwer maken. Dit verbetert de kwaliteit van de leefomgeving en vermindert conflictsituaties tussen fietsers en motorvoertuigen. Voor deze maatregel is een extra ontsluiting aan de noordoostzijde van het dorp een voorwaarde. In de

ontwerpateliers voor de verbetermaatregel Hazerswoude-Dorp is al geconstateerd dat een verbinding tussen het scholeneiland en de N209 de beste optie is. Een ontsluiting tussen de Dorpsstraat en Gemeeneweg wordt nog nader onderzocht. Door het tegelijkertijd aanleggen van een vrijliggend fietspad tussen het scholeneiland en de Gemeeneweg ontstaat er een snellere en veiligere fietsverbinding tussen de dorpen Hazerswoude-Dorp en Hazerswoude-Rijndijk-Oost.

Openbaar vervoer

Dankzij de N209, die door het hart van Hazerswoude-Dorp loopt, is het dorp redelijk bereikbaar per openbaar vervoer. Door de structuur van het dorp is de loopafstand vanaf de halte bij de Dorpsstraat echter lang. De fietsstallingen bij de haltes worden daardoor goed gebruikt, hoewel de loopafstand voor sommigen niet altijd goed te overbruggen is.

3 buslijnen verbinden het dorp met de rest van de regio: bus 165 (Alphen - Zoetermeer), 187 (Oegstgeest - Boskoop) en 380/381 (Alphen - Den Haag). Tijdens de spits halteren er 4 tot 5 bussen per uur per richting. Doordat de buslijnen zich splitsen bij Hazerswoude-Rijndijk en de Hoogeveenseweg, halveert daarmee de frequentie voor de reizigers, afhankelijk van de bestemming. Door de frequentieverhoging van de R-net-treinen tussen Boskoop en Alphen en aanpassing van de route van buslijn 187 is er sinds 2017 een snellere verbinding naar het centrum van Alphen aan den Rijn via het station in Boskoop.

Kansen voor het openbaar vervoer liggen er vooral bij de aanleg van station Hazerswoude-Rijndijk. De afstand tot dit station is circa 3 kilometer. De rijtijd per bus of fiets vanaf de kruising Dorpsstraat naar dit station schatten we op ongeveer 8 tot respectievelijk 12 minuten. Met een geschatte rijtijd van de trein van circa 5 minuten tot het centrum van Leiden ontstaat ruimschoots een halvering van de reistijd naar station Leiden-Centraal. Voorwaarde hierbij is dat de frequentie van de verbindingen minimaal op hetzelfde niveau blijft. Een goed openbaarvervoernetwerk helpt om de afnemende bereikbaarheid per auto van Hazerswoude-Dorp enigszins te compenseren en biedt de inwoners een reisalternatief.

Fiets

Hazerswoude-Dorp heeft een ongelijkvloerse fietsverbinding tussen het oostelijk en westelijk deel van het dorp. De ligging van dit tunneltje is relatief zuidelijk, maar voldoet als langzaamverkeersverbinding tussen oost en west. Er is ook een snelle fietsverbinding met de kern Alphen aan den Rijn via het Oostvaartpad en het Spookverlaat. Zolang de Gemeeneweg een belangrijke verkeersader blijft, is een ongelijkvloerse fietskruising de veiligste oplossing om deze barrière te slechten. Het dorp heeft verder vanaf het einde van de bebouwde kom in alle richtingen vrijliggende fietsvoorzieningen. Dat maakt Hazerswoude-Dorp ook voor recreatieve fietsers aantrekkelijk. De focus voor het verder verbeteren van fietsvoorzieningen en -veiligheid ligt daarom binnen de bebouwde kom. Vanuit de weginrichting gezien worden fysieke verbeteringen beperkt door de krappe ruimtelijke structuren. Verbeterkansen liggen daarom in het verminderen van conflicten tussen fietsers en andere weggebruikers, zoals eerder bij Interne structuur is genoemd.

5 DUURZAAMHEID EN MILIEU

Warmteanalyse

Begin 2018 is een warmteanalyse voor de gemeente Alphen aan den Rijn uitgevoerd. Hierin wordt per buurt, wijk of dorp aangegeven welk alternatief voor aardgas de laagste maatschappelijke kosten met zich meebrengt. Om een goede afweging voor een alternatieve warmtevoorziening te kunnen maken, moeten we ook andere aspecten meewegen (bijvoorbeeld de mate van duurzaamheid van de warmtebron, beschikbaarheid van brandstof, risico's, comfort en transport over de weg). Bij het opstellen van de lokale warmteplannen en de gemeentelijke warmtevisie in 2019 nemen we deze aspecten ook mee.

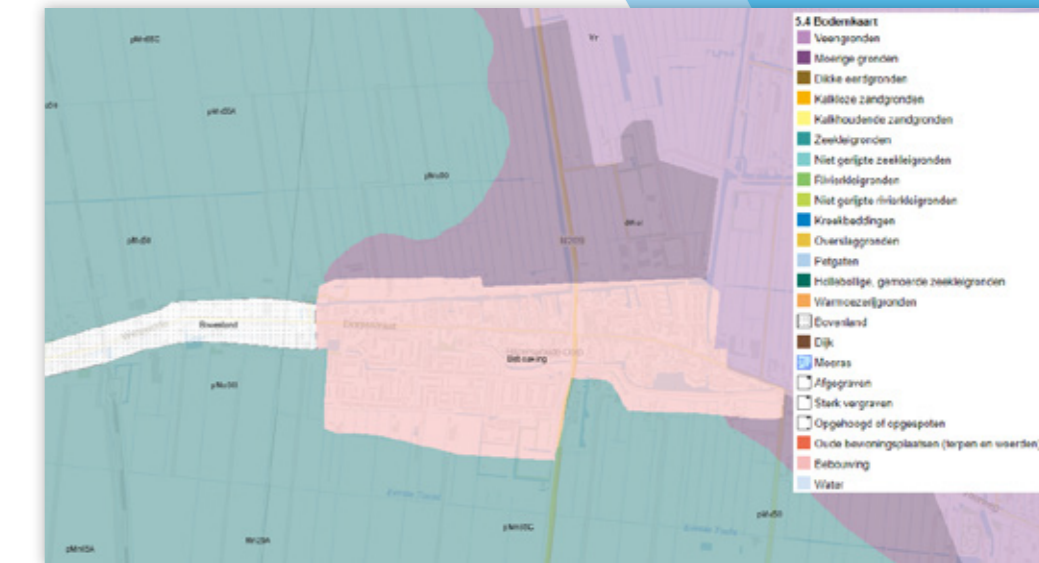
Energie

In het Actieprogramma duurzaamheid is aangegeven dat vanaf 2018 alle nieuwbouwplannen aardgasloos en energieneutraal moeten zijn. Sinds juli 2018 is door het in werking treden van de Wet Voortgang Energietransitie (Wet VET) de aansluitplicht voor gas bij kleinverbruikers komen te vervallen. Dat betekent dat nieuwe kleinverbruikers zoals woningen en kleine bedrijven geen gasaansluiting meer krijgen.

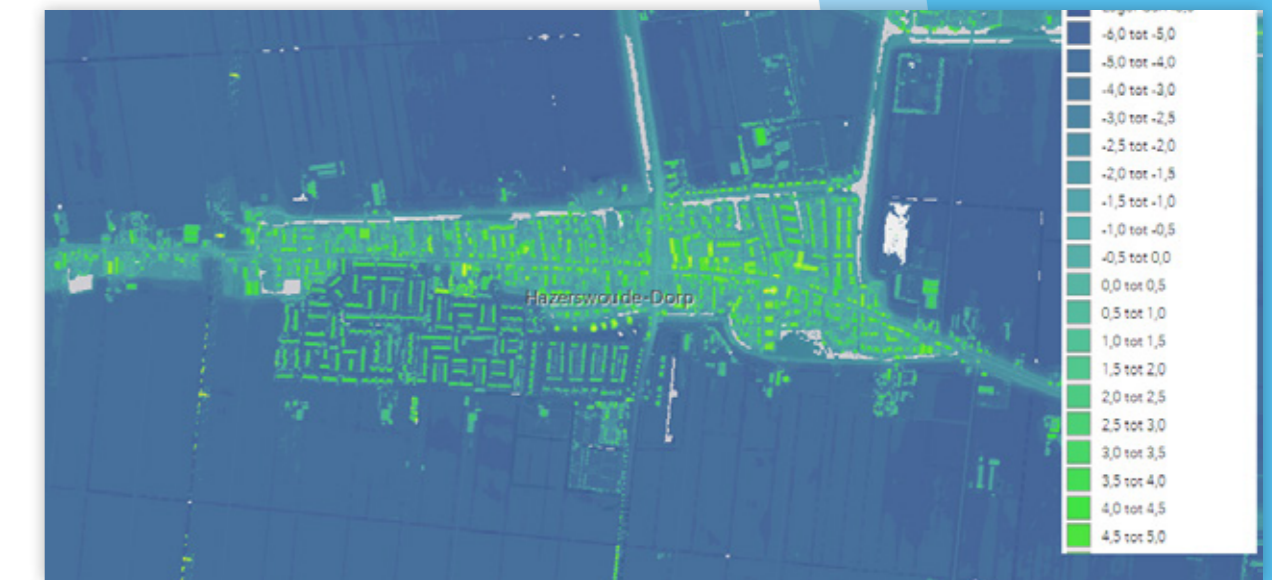
Om het dorp zelfvoorzienend voor energie te maken is het belangrijk de energievraag terug te dringen door energiebesparende maatregelen en ruimte te reserveren voor duurzame energieproductie, zoals platte daken voor zonnepanelen, zonneweides of een locatie voor een dorpsmolen.

Bodemdaling

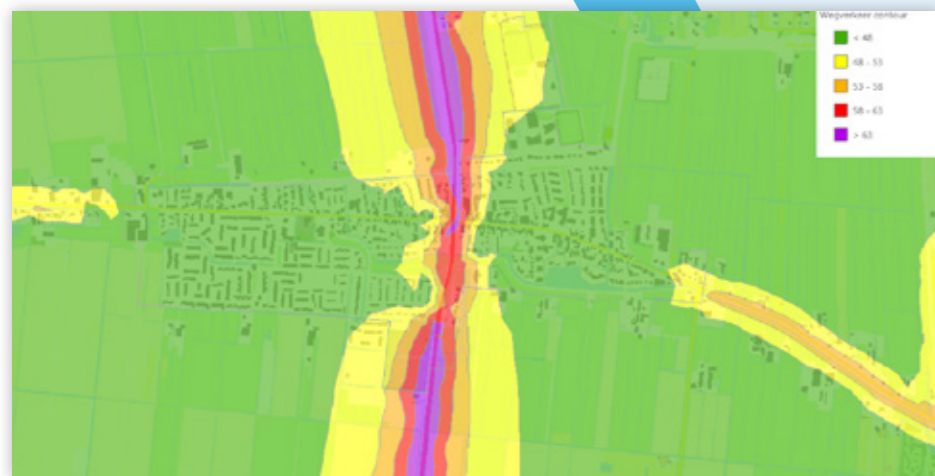
Het diepere deel van Hazerswoude-Dorp ligt in de polder Noordplas, een droogmakerij (ontginning van veen). De kern, het gebied rond de Dorpsstraat, ligt in

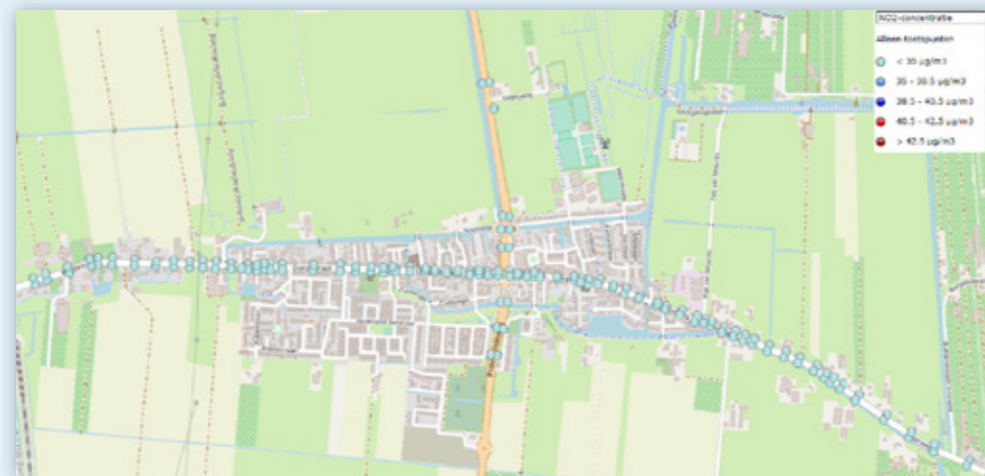
Figuur 1: type ondergrond; bron: Bodematlas provincie Zuid-Holland.

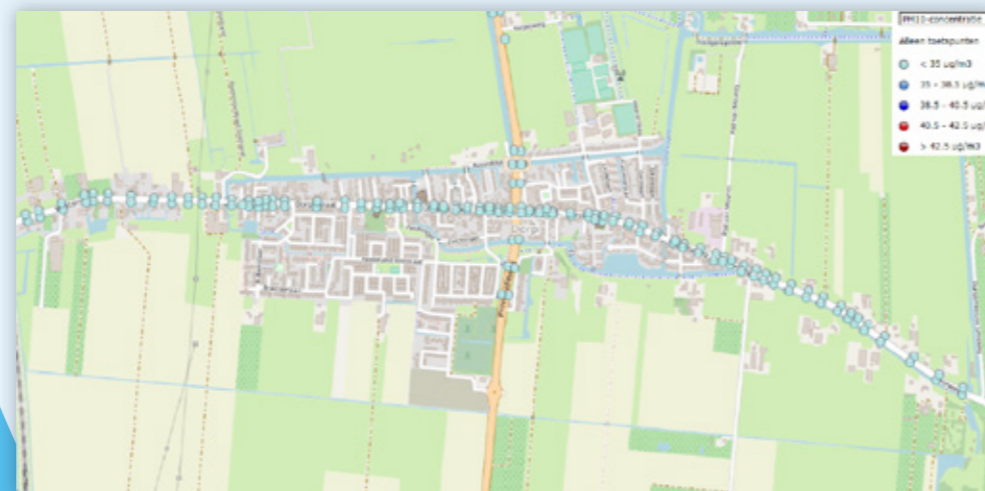
Figuur 2: Hoogtekaart.

Figuur 3: indicatieve geluidsbelasting wegen 2025; bron ODMH.

Figuur 4: concentratie NO₂; bron NSL-monitoringstool.

Figuur 5: concentratie PM₁₀; bron: NSL-monitoringstool.

de Ambachtspolder en is de oude ontginningsbasis, die bij de ontginning van het veen gespaard is gebleven. Dit is ook duidelijk te zien op de hoogtekaart (hieronder, bron: AHN). Dit betekent dat hier het originele veen nog aanwezig is, wat kan leiden tot aanzienlijke bodemdaling. De draagkracht is hier slecht en er zal in de toekomst nog veel moeten worden opgehoogd. We streven ernaar dit te doen met lichte ophoogmaterialen, zoals ook is gebeurd rondom de Ridder van Montfoortlaan. Hier is opgehoogd met schuimglas, een materiaal dat extreem licht is en dat wordt gemaakt van gerecycled glas. Het past dus ook in doelstelling van een circulaire economie. Rondom de kern is een wijk (de Schildersbuurt) op oude zeelei gebouwd. De Schildersbuurt is daardoor minder zettingsgevoelig, evenals de sportvelden.

In de laaggelegen delen van het dorp is sprake van kwel. Het is belangrijk om hier met de aanleg van ondergrondse infrastructuur en ondergrondse bouwwerken rekening mee te houden: een bouwput of sleuf loopt snel vol met grondwater. De bodem is geschikt voor het gebruiken van bodemenergie. Dit betekent dat de bodem kan bijdragen aan de energietransitie.

Geluidshinder

In Hazerswoude-Dorp is de N209 de belangrijkste bron van wegverkeerslawaai. Voor de overige wegen in Hazerswoude-Dorp verwachten we dat de voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt gehaald.

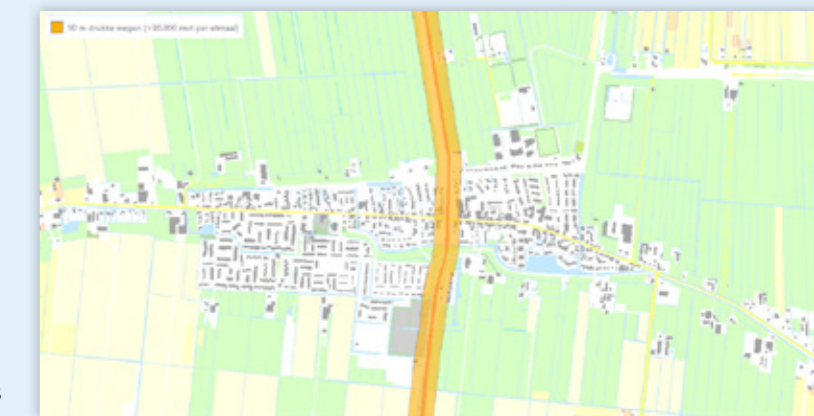
Luchtkwaliteit

Uit de monitoringstool van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) blijkt dat in Hazerswoude-Dorp de luchtkwaliteit de grenswaarden van 40 µg/m³ voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀) niet overschrijdt.

De GGD adviseert voor gevoelige functies afstand te houden tot belangrijke bronnen van luchtverontreiniging, zoals wegen. Voor Hazerswoude-Dorp is de N209 in dit kader van belang. De geadviseerde aan te houden afstand voor gevoelige functies langs deze weg is 50 meter.

Geur bedrijven

Nabij de kern van het dorp zijn enkele (melk)veehouderijen gevestigd. Bij de ontwikkeling van geurgevoelige bestemmingen moeten we hiermee rekening houden. Voor melkvee en paarden heeft de gemeente beleidsvrijheid op grond van de Wet geurhinder en veehouderij. Ter invulling hiervan heeft de gemeente een geurgebiedsvisie opgesteld. Voor de Hazerswoudse Droogmakerij hebben we gekozen voor een halvering van de aan te houden afstand tot melkveehouderijen. Voor overige veehouderijen gelden deze vaste afstanden niet; daarvoor moeten we de geurcirkel berekenen en gelden vaste normen voor geurgevoelige bestemmingen. Binnen deze geurcirkels zijn nieuwe geurgevoelige bestemmingen niet mogelijk.

Figuur 6: afstand lucht en gezondheid 2025 – GGD; bron: ODMH.

Figuur 7: gemiddelde bodemkwaliteit; bron: ODMH.

Figuur 8: wateroverlastkaart; bron: <https://rijnland.klimaatatlas.net/>.

Geluid bedrijven

In Hazerswoude-Dorp is een loonbedrijf gevestigd dat dagelijks vroeg in de ochtend met tractoren door en om het dorp moet rijden om op de werklocaties te komen. Dit geeft overlast.

Bodemkwaliteit

De bodem van de oude ontginningsbasis (rond de Dorpsstraat) is door de lange bewoningsgeschiedenis (al zeker sinds de 13e eeuw, mogelijk zelfs sinds de 10e eeuw) verontreinigd geraakt. Daardoor heeft de bodem geen optimale kwaliteit (klasse Industrie, zie kaart hiernaast). Door voortaan betere grond te gebruiken om op te hogen (klasse Wonen), kan de bodemkwaliteit stap voor stap worden verbeterd. De bodemkwaliteit van de droogmakerij (zeeklei) past bij de functie (wonen en/of landbouw/natuur). Veel locaties zijn in het verleden al een keer onderzocht middels bodemonderzoek. De gegevens zijn te bekijken op www.odmh.nl/atlas.

Bodemenergie

De bodem is geschikt voor het benutten van bodemenergie. Dit betekent dat de ondergrond een bijdrage kan leveren aan de energietransitie.

Klimaatadaptatie

Korte, hevige buien zullen naar verwachting steeds vaker voorkomen. Dit klimaat-effect heeft een grote impact in stedelijk gebied. Wateroverlast is bij deze extreme buien niet te voorkomen. Het is daarom niet de vraag of, maar vooral waar de wateroverlast zal optreden, en welke gevolgen te verwachten zijn. De onderstaande wateroverlastkaart toont waar wateroverlast kan optreden bij hevige neerslag (donkerblauwe gebieden).

Hittestress is een term die aangeeft dat een sterk verhoogde gevoelstemperatuur optreedt die onaangenaam en zelfs schadelijk kan zijn voor mensen. De hittestresskaart laat zien welke delen van het dorp relatief gevoelig zijn voor temperatuurstijging. Het type oppervlak en de aanwezigheid van schaduw zijn bepalend voor de mate van hittestress. Veel verhard oppervlak verhoogt de gevoelstemperatuur en daarmee de hittestress, terwijl groen en water hittestress verlagen. Dankzij de aanwezigheid van veel water en de polder is Hazerswoude-Dorp niet heel gevoelig voor hittestress. Wel verdient het aanbeveling om bij herinrichting rekening te houden met klimaatverandering: meer groen en minder verharding.

Externe veiligheid

Voor externe veiligheid is de Alphense Beleidsvisie Externe Veiligheid uit 2016 van toepassing op ontwikkelingen in de dorpskernen. In Hazerswoude-Dorp zijn de N209 en een gasleidingenstrook van invloed op ontwikkelingen. Voor ontwikkelingen die (deels) in het invloedsgebied van de N209 en de gasleidingenstrook worden geprojecteerd, moeten we een verantwoording groepsrisico opstellen. Hierbij kunnen diverse maatregelen nodig zijn, onder andere voor de inrichting van het plangebied.

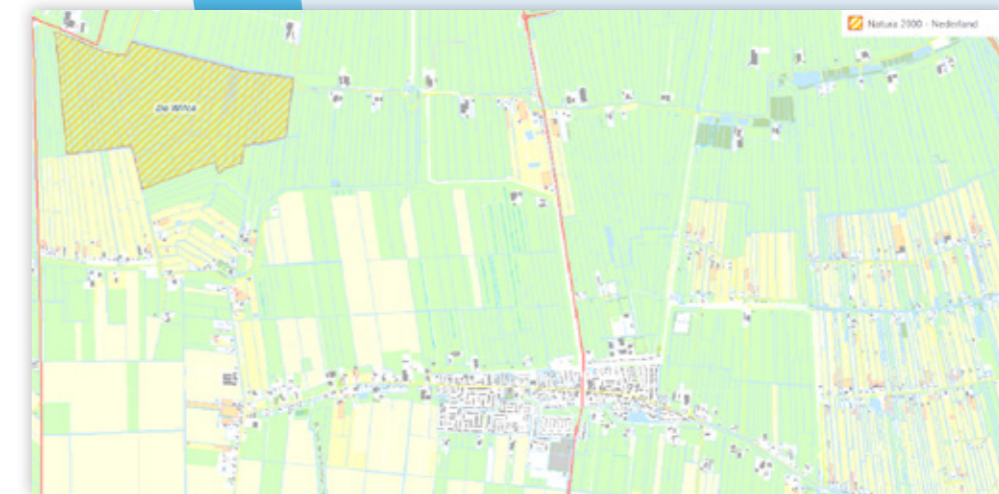
Ecologie

De kern Hazerswoude-Dorp is gelegen op circa 2 kilometer van het Natura2000-gebied De Wilck. Omdat dit Natura2000-gebied niet als stikstofgevoelig is aangemerkt, hoeven we ontwikkelingen in Hazerswoude-Dorp niet te toetsen op hun invloed op dit gebied. Het stikstofgevoelige Natura2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck ligt op circa 9,5 kilometer afstand. Ontwikkelingen waarbij extra stikstofuitstoot wordt verwacht, dienen hieraan getoetst te worden.

In de kern van Hazerswoude-Dorp worden van de in Nederland beschermde diersoorten, naast algemene broedvogels, met name de vleermuis, huismus en gierzwaluw verwacht. Deze soorten zijn gebonden aan gebouwen en komen vaak voor in woonkernen. Tijdens grond- en bouwwerkzaamheden kan ook de rugstreeppad in bebouwd gebied opduiken.

Figuur 9: externe veiligheid; bron: ODMH.

Figuur 10: Natura2000-gebieden; bron: ODMH.

ALGEMENE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Participatiesamenleving

Nederlandse gemeenten hebben per 1 januari 2015, op grond van de nieuwe Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet, een brede integrale verantwoordelijkheid voor het sociale domein (3 decentralisaties). Het hart van deze decentralisaties bestaat uit ondersteuning van inwoners, gericht op zelfredzaamheid ('eigen kracht') en participatie ('meedoen'). Dit is verwoord in het beleidsplan Beter voor elkaar, het beleidsplan Sociale agenda 2014-2018 van de gemeente Alphen aan den Rijn.

De bovengenoemde veranderingen binnen het sociaal domein zijn verstrekkend. Zij maken deel uit van een omvorming van ons zorg- en sociale systeem. De verzorgingsstaat verandert naar een participatiesamenleving. De rollen en verwachtingen van de overheid, uitvoeringpartners en inwoners veranderen en er ontstaat een veranderende vraag voor de lokale sociale infrastructuur. Inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun leven. Waar dat niet lukt, staat een sociaal netwerk klaar om te helpen. Als gemeente ondersteunen we dit door het in stand houden van goed toegankelijke basisvoorzieningen die eigen kracht en het helpen van elkaar mogelijk maken. Daarom ondersteunen wij eigen initiatief van inwoners en stimuleren we burgerparticipatie. Betrokkenheid en participatie van inwoners in een kern kan het verschil maken in de ontwikkeling van de leefbaarheid van een kern.

Inclusieve samenleving

Met de ratificering in 2016 van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap heeft de overheid zich verplicht om te bouwen aan een samenleving waarin mensen met een beperking volwaardig mee kunnen doen. Gemeenten hebben hierbij een belangrijke taak en verantwoordelijkheid. Op de terreinen die in het verdrag beschreven zijn, is in Nederland al veel geregeld en op veel van deze terreinen hebben de gemeenten taken. Denk aan wonen, werken, ondersteuning, openbaar vervoer, de gemeentelijke infrastructuur en het onderwijs.

Dit betekent dat het verdrag ook op het beleid van gemeenten van toepassing is en dat gemeenten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het transformatieproces om tot een inclusieve samenleving te komen. Het transformatieproces zal grotendeels in de samenleving moeten plaatsvinden. Dit houdt in dat er eventueel, in aanvulling op het reeds ingezette beleid, maatregelen moeten worden genomen die hieraan bijdragen. De uitvoering van het verdrag mag voor een groot deel geleidelijk gebeuren.

Positieve gezondheid

Gezondheid is het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Positieve gezondheid kent 6 dimensies: lichaamsfuncties, mentale functies en beleving, spirituele/existentiële dimensie, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijke participatie en dagelijks functioneren (Huber). Laagdrempelige en toegankelijke voorzieningen dragen bij aan positieve gezondheid. Ook het milieu heeft effect op positieve gezondheid. De inrichting van de leefomgeving moet de mensen die er wonen faciliteren.

Demografische ontwikkelingen

Vergrijzing en andere veranderingen in de bevolkingssamenstelling kunnen grote gevolgen hebben. Landelijk verdubbelt het aantal ouderen (65 jaar en ouder) tot 2040. Dit betekent overal toenemende behoefte aan voor ouderen geschikte woningen, zorgvoorzieningen, culturele en recreatieve voorzieningen en andere voorzieningen in de buurt. Vergrijzing heeft ook grote invloed op de woningmarkt door de honkvastheid van ouderen en (op langere termijn) door de grote uitstroom van ouderen uit de woningmarkt. Daarnaast krimpt de bevolking in de werkende leeftijdscategorie. Dit kan gevolgen hebben voor de arbeidsmarkt en leiden tot arbeidstekorten, bijvoorbeeld in de zorg.

Langer thuis wonen

Vanuit zowel de ruimtelijke als de sociale agenda hecht de gemeente Alphen aan den Rijn aan zelfstandigheid, zelfredzaamheid en kwaliteit van wonen en leven. Inwoners blijven langer zelfstandig wonen of gaan (opnieuw) zelfstandig wonen doordat de rijksoverheid de toegang tot de intramurale zorg beperkt heeft. Dat is niet altijd makkelijk en stelt soms specifieke eisen aan de woonomgeving en de ondersteuning. Voor deze inwoners is een pakket van wonen, welzijn en zorg op maat nodig.

Het doel is dat alle inwoners van Alphen aan den Rijn zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en meedoen in de Alphense samenleving, eventueel met begeleiding en ondersteuning.

Jeugd

De vastgestelde regionale visie op jeugd komt er in het kort op neer dat iedereen meedoet: kinderen, jeugdigen, ouders, familie, burens, vrijwilligers en hulpverleners, leerkrachten, professionals, beleidsmakers en bestuurders. Iedereen heeft een rol bij het opgroeien van onze jeugd. De centrale doelstelling is dat de jeugd in de gemeente Alphen aan den Rijn gezond en veilig opgroeit. Ze ontwikkelen hun talenten en kunnen zo, nu en later, naar vernoemen deelnemen en bijdragen aan de maatschappij. Er moeten voldoende voorzieningen zijn voor kinderen om zich te ontwikkelen. Het creëren en toegankelijk maken van basisvoorzieningen is hierbij een vereiste.

Onderwijs en kinderopvang

In de gemeente Alphen aan den Rijn willen de onderwijsorganisaties aan kinderen van 0 tot 12 jaar een doorlopende leerlijn bieden. Iedereen doet mee.

Ook wanneer een kind extra ondersteuning nodig heeft, is er een passende leerplek voor hem of haar. Nauwe samenwerking tussen onderwijs en opvang is een voorwaarde voor succes. Wanneer partners samenwerken in het belang van het kind, doen ze dat vanuit eenduidige pedagogische waarden. Zo geven ze voor het kind een bestendige leerweg vorm. Het onderwijsaanbod sluit aan bij de lokale behoefte en is gevarieerd. De scholen hebben een sterke eigen identiteit. Dit vormt geen belemmering voor samenwerking. Verschillende identiteiten kunnen elkaar juist versterken.

Naast overeenkomstige ambities over de verschillende clusters heen zijn er ook verschillende visies per cluster te onderscheiden. Deze verschillen zitten hem met name in de functie van de school in de wijk of buurt. 'Scholen

zijn scholen', is het uitgangspunt in de grotere kernen. In de wijk wordt samengewerkt met partners en wijkbewoners. De school heeft een centrale plek in het netwerk rond de kinderen, in het belang van hun sportieve, culturele en creatieve ontwikkeling. De school heeft in de kleine kernen een centrale plek in de gemeenschap. Behalve aan onderwijs en opvang kan, afhankelijk van de lokale behoefte, in de school ook ruimte worden geboden aan educatie, sport, ontmoeting of zorg. Zo wordt de gemeenschap betrokken bij de groei en ontwikkeling van het kind en kunnen voorzieningen behouden blijven voor de dorpen.

Digitalisering

Digitalisering speelt een belangrijke rol in het welbevinden van mensen. Gebruik van digitale instrumenten als computer en tablet en toegang tot het digitale web bevorderen de zelfredzaamheid en maakt mensen minder eenzaam. In toenemende mate bieden organisaties en ook de gemeente digitale dienstverlening. Dit varieert van het bestellen van boodschappen tot een app voor medicijngebruik. Het is dan ook belangrijk dat digitale dienstverlening en ondersteuning toegankelijk zijn en bereikbaar voor alle inwoners en dat de infrastructuur hierop is ingericht. Digitalisering biedt kansen in het verbinden van organisaties, mensen en apparaten. Dienstverlening aan burgers en bedrijven kan bijvoorbeeld verbeterd worden. Ook kan er op het gebied van veiligheid slimmer en sneller geanticipeerd worden, bijvoorbeeld door cameratoezicht met gezichtsherkenning of door het proactief monitoren van sociale media. Digitalisering maakt echter ook kwetsbaar door de grote afhankelijkheid die we inmiddels hebben van digitale data en voorzieningen, en de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer die constant op de loer ligt.

Mobiliteit

Komende jaren staat de vraag centraal hoe wij, overheids- en vervoersdiensten, het vervoersaanbod zodanig kunnen organiseren dat dit zo veel mogelijk tegemoetkomt aan de behoeften van de individuele reiziger. De behoefte aan mobiliteit zal de komende decennia immers nog verder toenemen, dankzij een gestaag groeiende bevolking en een toenemende welvaart (CPB/PBL 2015). Dat heeft tot gevolg dat het infrastructuur- en mobiliteitsstelsel te maken krijgt met grote maatschappelijke opgaven. Zo moet het grotere aantallen mensen zien te verbinden met hun bestemmingen en het goederenvervoer blijven faciliteren voor een goed functionerende economie en samenleving. Tegelijkertijd proberen we de congestie op het netwerk zo veel mogelijk binnen de perken te houden en de leefbaarheid, met name in de dorpen, binnen acceptabele grenzen te houden.

Als gevolg van de doorontwikkeling van digitale technieken zullen infrastructuur, mobiliteit en de transportdiensten substantieel gaan veranderen. Het aantal deelauto's, deelfietsen en aanvragen voor laadpalen groeit landelijk exponentieel. De transitie naar elektrisch rijden zal binnen 2 decennia voltooid zijn. Zelfrijdend vervoer en bezorging via drones maken hun opwachting. Dit alles zal de komende jaren een steeds grotere invloed hebben op ons ruimtegebruik, de bouwlocaties, de (steden)bouwkundige inrichting, het parkeerbeleid en de regelgeving.

Met de nieuwe ov-concessie in 2020 of 2022 streven wij ernaar om door integratie van (kleinschalig) openbaar vervoer en doelgroepenvervoer het vervoersaanbod beter te laten aansluiten bij de behoeften van de individuele

reiziger. Hiermee ontstaat een laagdrempeliger vervoersstelsel en worden voorzieningen beter bereikbaar, ook voor personen die afhankelijk zijn van collectief (doelgroepen)vervoer.

Duurzaamheid en verduurzaming

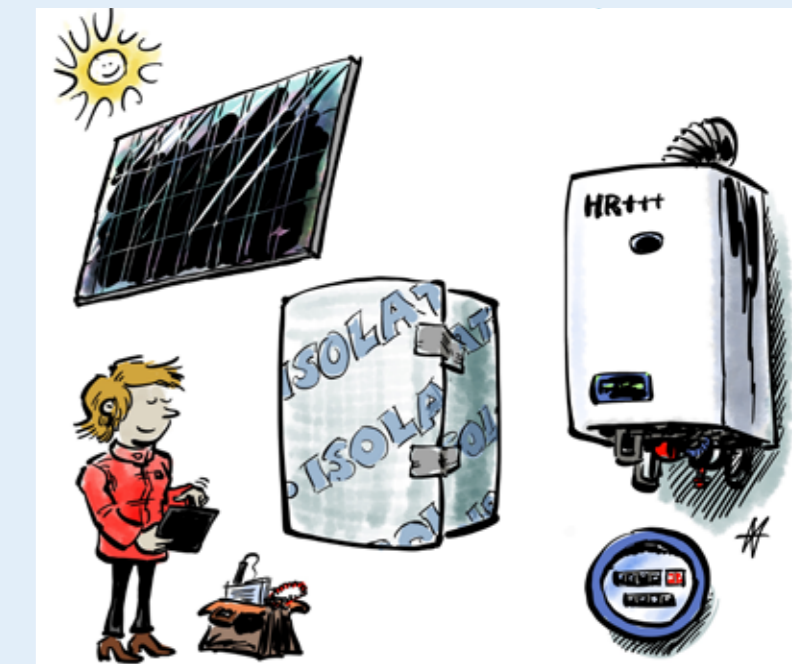
De gemeente Alphen aan den Rijn heeft de ambitie om in 2050 vrij te zijn van fossiele brandstof, en CO₂- en energieneutraal te zijn. In de dorpen is er voldoende ruimte om voor wat betreft energie op termijn geheel zelfvoorzienend te worden. Daartoe is het in de eerste plaats noodzakelijk dat we zo veel mogelijk energie besparen. Voor de resterende energievraag is het zaak dat we hiervoor steeds minder gebruikmaken van fossiele energie, en steeds meer van duurzame energie.

Het grootste deel van de energievraag bestaat uit warmtevraag. Voor de gehele gemeente onderzoeken we wat per buurt, wijk of dorp het beste alternatief is voor aardgas. Voor de dorpen kun je denken aan biogas, lokale restwarmte, warmte uit oppervlaktewater, aansluiting op de warmteronde, geothermie en all-electric. De komende jaren is de transitie naar aardgasloze dorpen een belangrijk speerpunt.

Daarnaast vraagt de noodzakelijke opwekking van duurzame elektriciteit ook in de dorpen om ruimte. Geschikt dakoppervlak moeten we voorzien van zonnepanelen. Grote (schuur)daken kunnen vol gelegd worden met zonnepanelen, voor eigen gebruik of voor omwonenden (postcoderoos). De opgave om te voorzien in duurzame energie is vele malen groter en daarmee niet gedekt. Ook op grotere schaal moeten we in de dorpen duurzame energie opwekken. Daarbij kan worden gedacht aan zonnevelden of het realiseren van een dorpsmolen, door en voor de inwoners van de dorpen.

Voor de bestaande bouw zullen we conform de trias energetica zo veel mogelijk inzetten op besparing. Isolatie van bestaande bouw is dan ook een belangrijke maatregel voor het verduurzamen van de bestaande bebouwing. Daarnaast kunnen we zo veel mogelijk inzetten op het opwekken van duurzame energie door middel van zonnepanelen op daken van de bestaande bebouwing. De transitie naar energieneutraal (of 'nul op de meter') en aardgasloze woningen is de komende jaren een belangrijk speerpunt. De beste aanpak hierbij is om voor blokken woningen in één keer een plan te maken om energieneutraal te worden. Dit voorkomt dat eerst de rendabele maatregelen worden uitgevoerd en de dure maatregelen overblijven.

Voor nieuwbouw is in het Actieprogramma Duurzaamheid aangegeven dat vanaf 2018 alle nieuwe plannen aardgasloos en energieneutraal moeten zijn. Nieuwbouw biedt ook kansen om daarnaast duurzame materialen toe te passen (circulair bouwen) en gezond, waterbesparend en flexibel te bouwen. Scholen en verenigingen zullen steeds meer het initiatief nemen tot verduurzaming, waarbij zij uiteindelijk energieneutraal worden. De gemeente ondersteunt hen daarbij. Bij het onderwijs richt de verduurzaming zich niet alleen op het schoolgebouw, maar ook op de lessen en de omgeving.

Klimaatverandering en bodemdaling

Klimaatverandering gaat een belangrijke rol spelen in onze leefomgeving. Steeds meer zullen piekbuien of extreme droogte voorkomen, met alle gevolgen daarvan voor de waterkwaliteit en de waterkwantiteit. Dat zal ook zijn weerslag hebben op het water in sloten en watergangen in de bebouwde kom. Verzilting van het water (door toename van het percentage zout) heeft ook haar weerslag op het zoutgehalte in de bodem en daarmee ook op flora en fauna.

De gemeente anticipeert op de klimatologische veranderingen met extremere neerslag en droogte. Dit vertaalt zich in maatregelen in elk van de stappen van de voorkeursvolgorde voor de omgang met regenwater: vasthouden, bergen en afvoeren. Bij vasthouden en bergen betrekken we nadrukkelijk de inrichting van de openbare ruimte. Bij afvoeren worden de buizenstelsels en het oppervlaktewater nader beschouwd.

Bodemdaling speelt vooral in het buitengebied rond de dorpen. De discussie over het stoppen van de bodemdaling door te stoppen met pompen wordt steeds belangrijker. Welke keuze we ook maken, de samenstelling van de bodem zal veranderen en daarmee ook het gebruik van de bodem. Dat heeft gevolgen voor de werkgelegenheid en sociale samenhang in en om de dorpen. Hoe en wanneer dat gebeurt, is nog onduidelijk.

Hittestress

De gevoeligheid voor hittestress kan bij gebouwen verminderd worden door groene daken aan te leggen. Bij nieuwbouw is er een extra mogelijkheid om door middel van een warmtepomp, in combinatie met een bodemwarmtewisselaar, de gebouwen van duurzame koeling te voorzien.

Klimaatadaptatie en Green City

In opdracht van de provincie Zuid-Holland brengen we voor het buitengebied relevante gegevens over de gevolgen van klimaatverandering in kaart. De uitkomsten van dit onderzoek maken de kwetsbaarheden van het gebied inzichtelijk, waarna we maatregelen kunnen nemen.

In het actieprogramma van de gemeente staat dat bij nieuwbouw moet worden gelet op bestendigheid tegen hittestress en tegen hevige buien. Hiertoe adviseren we zo veel mogelijk groen en blauw in te richten en open bestrating toe te passen. En waar mogelijk woningen te voorzien van witte of groene gevels en van groene daken. Groene daken zijn te combineren met zonnepanelen. Bij nieuwbouw kunnen warmtepompen, in combinatie met bodemwarmtewisselaars, voorzien in duurzame koeling, die - in tegenstelling tot airco's - de hittestress vermindert.

Veiligheid

In het algemeen kunnen we stellen dat Alphen aan den Rijn een relatief veilige gemeente is. Als we de gemeente vergelijken met de 36 andere G32-gemeenten, is Alphen aan den Rijn zelfs de veiligste gemeente. Dat de gemeente de afgelopen jaren steeds in de top 3 van de veiligste gemeenten (van de G32-gemeenten) staat, is een belangrijk uitgangspunt als we kijken naar nieuwe prioriteiten op het gebied van veiligheid en leefbaarheid voor de komende

jaren. Dit sluit aan bij het beeld dat veiligheid en leefbaarheid al langere tijd bestuurlijke prioriteit hebben, waardoor in de afgelopen jaren al veel is opgebouwd. Voorbeelden zijn het gebiedsgericht werken, de lokale Veiligheidskamer, de crisisorganisatie, de professionaliteit van breed inzetbare bouwinspecteurs en de inzet van wijkboa's. Tegelijkertijd zijn juist veiligheid en leefbaarheid nooit vanzelfsprekend en altijd het resultaat van een gerichte en gezamenlijke inzet van de gemeente, externe partners, inwoners en ondernemers. Net als in het sociale beleid staat de eigen kracht, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid voorop. De burgers maken de samenleving en de gemeente faciliteert hierbij. De prioriteiten in het huidige veiligheids- en handhavingsbeleid (2015-2018) hebben we in de volgende doelstellingen verwoord:

- creëren en onderhouden van vitale, leefbare wijken waarin alle generaties inwoners zich veilig voelen en bereid zijn de veiligheid te bevorderen;
- duurzame fysieke veiligheid op de terreinen van wonen, werken en ondernemen bereiken door effectieve samenwerking van alle verantwoordelijke lokale partners. Deze nemen hun verantwoordelijkheid en spreken elkaar hierop aan;
- in beeld brengen en aanpakken van personen die de openbare orde en veiligheid verstoren;
- Het veiligheidsbeleid voor de komende jaren is op dit moment in ontwikkeling en dat beleid zullen we in nauwe samenhang met de gebiedsvisies en wijkplannen opstellen.

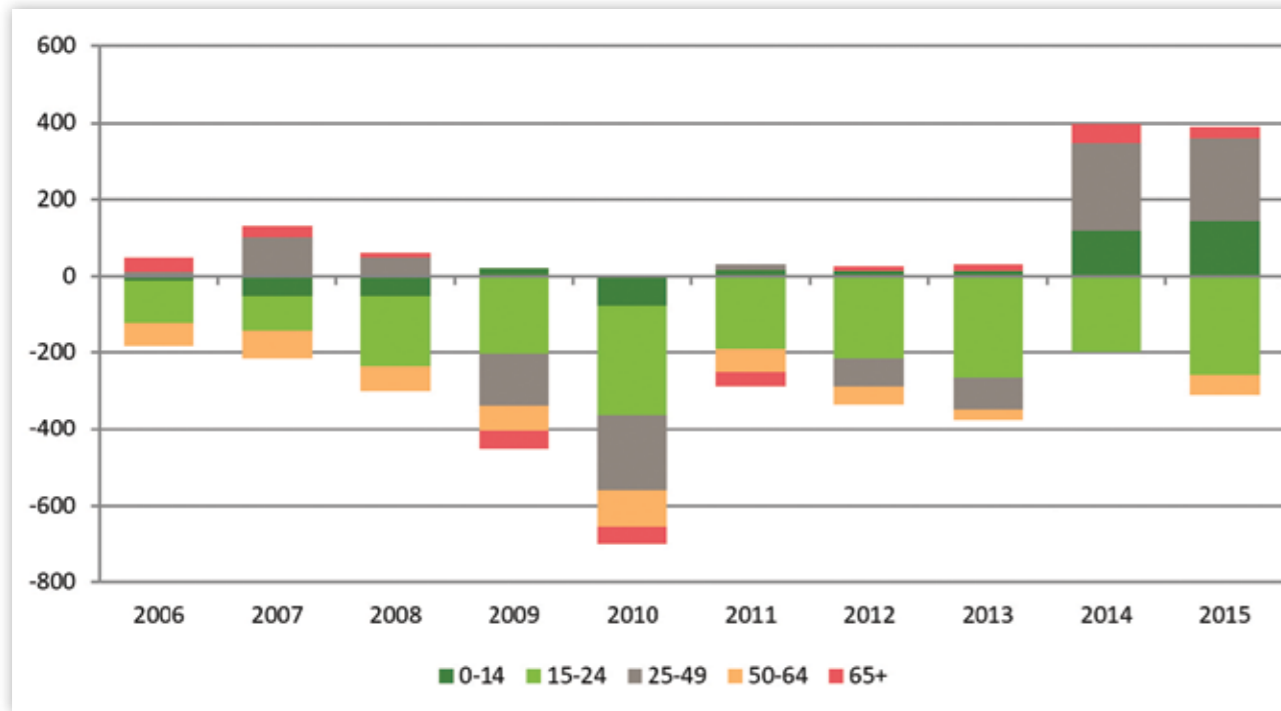
Een onderwerp dat de komende jaren een prominentere rol gaat spelen op het terrein van veiligheid is ondermijning. 'Ondermijning' is een containerbegrip waar diverse vormen van georganiseerde criminaliteit onder geschaard worden. Wat zij gemeen hebben, is dat er een sterke verwevenheid tussen 'bovenwereld' en 'onderwereld' bestaat en dat de criminele activiteiten een corrumperend en ondermijnd effect op de samenleving en haar instituties hebben. Landelijk is er steeds meer aandacht voor het thema. We proberen als overheidspartners één front te vormen tegen ondermijnende criminaliteit.

Nog meer dan in de afgelopen jaren is ondermijning namelijk een vraagstuk waarbij naast de inzet vanuit het strafrecht ook de gemeente vanuit een meer bestuursrechtelijke invalshoek steeds vaker en intensiever moet investeren.

Ook de aansluiting van zorg en veiligheid is steeds vaker aan de orde. De nieuwe wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg legt extra taken bij de burgemeester en daarmee bij de gemeente. Deze wet gaat uit van (ambulant) behandelen en begeleiden en stelt de gedwongen opname van patiënten niet langer centraal. Daarnaast zal meer aandacht uitgaan naar vroegsignalering met de ketenpartners.

In 2018 ligt de focus van het district op de aanpak van misstanden in de vastgoedsector. Verder willen we ons vooral richten op de aanpak van cumulatie van problemen in wijken die een voedingsbodemp kunnen vormen voor criminele activiteiten. Lokaal wordt in dit kader al het HEIT (Haags Economisch Interventie Team) ingezet voor bedrijfscontroles en er is een pilot op komst voor een gezamenlijke aanpak van adressignalen. Een verbetering van de samenwerking en het uitwisselen van gegevens tussen partijen is noodzakelijk om adresgerelateerde fraude tegen te kunnen gaan. Deze vorm van fraude kent namelijk vele facetten en kan grote gevolgen hebben op verschillende terreinen.

Gemeente Alphen aan den Rijn. Migratiesaldi per leeftijdscategorie 2006-2015.

Met zijn allen naar de stad

In 2030 woont 60% van de wereldbevolking in de stedelijke regio's. In Nederland vertrekken mensen vanuit de provinciale gemeenten naar de steden. Dit zijn jongeren die gaan studeren of werken in de stad (zie de oranje balkjes in onderstaande figuur). Ook voor volwassenen is de stad aantrekkelijk door de nabijheid en het niveau van voorzieningen.

In de gemeente Alphen aan den Rijn zien we vooral een vertrek van jongeren en komen de afgelopen jaren mensen uit andere leeftijdscategorieën weer naar Alphen toe. We winnen inwoners van onder andere Nieuwkoop, Den Haag, Zoetermeer en Leiden. Wanneer omliggende gemeenten veel gaan bouwen kan dit weer omslaan.

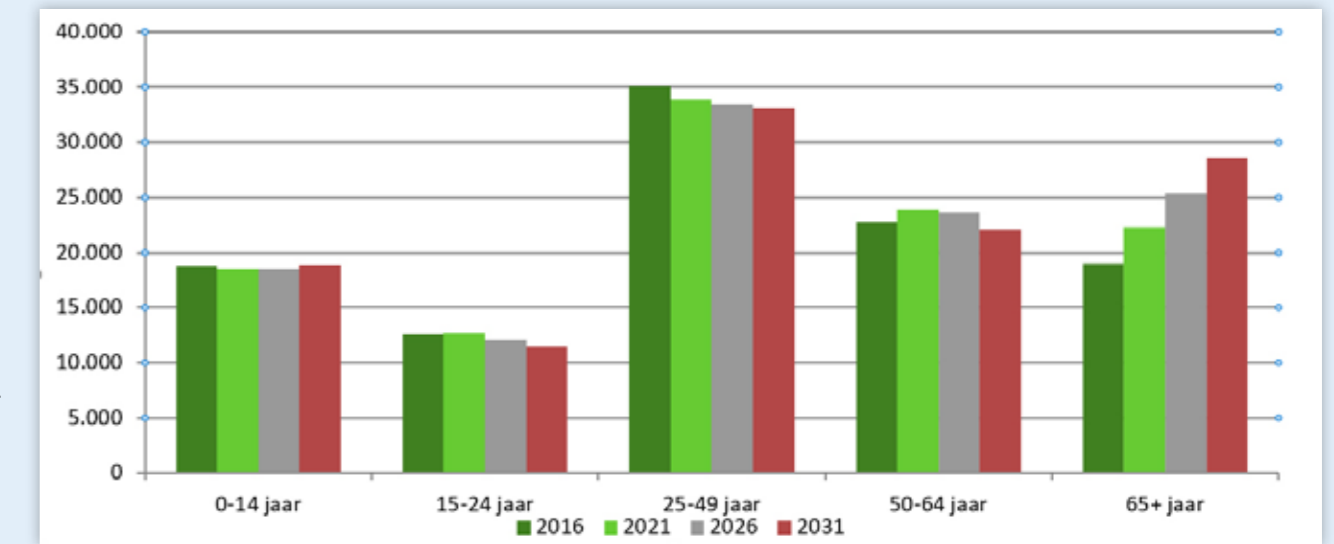
In de dorpen merken inwoners vooral het wegtrekken van de jongeren. Soms omdat er geen geschikte huizen zijn en soms omdat ze de drukte van de stad zoeken. Het aandeel verhuizingen is het hoogst onder jongeren (figuur 2.3). Inwoners zullen vaak zeggen dat het door de eerste reden komt en oproepen tot meer (goedkope) woningbouw. Maar er is geen eenduidig antwoord. In de ene kern is jaren niets gebouwd. Daar is meer woningbouw nodig. Tegelijkertijd moeten we ook begrijpen dat verstedelijking een maatschappelijke trend is, die noch de gemeente, noch bewoners, noch woningbouw zal keren.

Toename kleine huishoudens en vergrijzing

Ondanks de trek naar de steden zien we dat de woningbehoefte aardig stijgt in Alphen aan den Rijn. Dat heeft te maken met 2 trends: toename van kleine huishoudens en de vergrijzing. In figuur 2.2 zie je de ontwikkeling van huishoudens naar type. Het aantal eenpersoonshuishoudens gaat nog flink toenemen, met ongeveer een miljoen huishoudens in twintig jaar. Dit is

deels te verklaren door de vergrijzing en veranderende wetgeving in de zorg.

Ouderen willen langer zelfstandig thuis wonen dan vroeger (zie figuur vorige pagina figuur): Er zijn weinig verhuizingen onder ouderen). In de zorg geldt al een paar jaar extramuralisering. Met lichte zorgklachten mogen mensen niet meer in een instelling wonen, dus blijven zij langer thuis wonen en gaan ze minder snel naar verzorgings- en verpleeghuizen. Vergrijzing en 'vereenzaming' dragen bij aan de verwachte sterke groei (10% of meer) van de woningbehoefte in Alphen aan den Rijn (zie onderste figuur). Voor de dorpen ontstaat meer druk op het sociale netwerk, een uitdaging om zorg te organiseren en vereenzaming tegen te gaan.

Gemeente Alphen aan den Rijn. Ontwikkeling bevolking naar leeftijd.

MONITORING

Bij deze gebiedsvisie hebben we gebruikgemaakt van een grote hoeveelheid informatie vanuit allerlei gremia. We hebben geput uit bestaande documenten, uit lopende ontwikkelingen en uit de vele contacten die gemeenteambtenaren en bestuurders de afgelopen jaren hebben gehad en onderhouden met inwoners en bedrijven. Op basis hiervan hebben we geprobeerd een korte en bondige visie per dorp op te stellen, waar we de komende jaren verder uit kunnen putten. We hebben er bewust voor gekozen om niet allerlei analyses en onderzoeken te doen, voorafgaand aan het opstellen van de visies.

De ontwikkelingen op allerlei gebieden gaan zo snel dat het zaak is de uitgangspunten/speerpunten van de gebiedsvisie te blijven monitoren. Automatisering en robotisering, veranderende maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen, de energietransitie, wettelijke ontwikkelingen; ze gaan allemaal in een hoog tempo, waardoor het moeilijk is voor de komende 10 jaar een visie in beton te gieten. De gebiedsvisie is dan ook een levend document. Er is ruimte voor verdere invulling en aanpassing van bepaalde onderwerpen. Hetzij door aanpassing van de visie, hetzij door het verder uitwerken van bepaalde thema's in de wijkplannen en uitvoeringsplannen.

COLOFON

Dit is een uitgave van gemeente Alphen aan den Rijn.

Uitgave: 11 december 2018
Vastgesteld in de raad van 28 maart 2019

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van gemeente Alphen aan den Rijn

Alphen aan den Rijn

